

The background is a deep blue with various abstract elements: large overlapping circles, concentric circles, a grid of small white dots, and thin white lines forming arcs and circles. The text is centered in the upper half.

PRÍNOS STÁŽÍ V ZAHRANIČÍ PRE KARIÉRNE SMEROVANIE ABSOLVENTOV SOŠ

NÁZORY ZAMESTNÁVATEĽOV

Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu je dobrovoľným združením fyzických a právnických osôb, ktorej cieľom je podporovať a koordinovať programy medzinárodnej spolupráce slovenských vysokých škôl a iných inštitúcií, najmä s krajinami Európskeho spoločenstva, v rámci vzdelávacích a iných programov.

Národná agentúra programu Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu pôsobí pod Slovenskou akademickou asociáciou pre medzinárodnú spoluprácu a podporuje a vykonáva program na národnej úrovni a pôsobí ako spojivo medzi Európskou komisiou a účastníckymi organizáciami na miestnej, regionálnej a národnej úrovni.

Prínos stáží v zahraničí pre kariérne smerovanie absolventov SOŠ Názory zamestnávateľov

1. vydanie

© Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu - Národná agentúra programu Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu

Bratislava, 2021

Grafika: Michal Kozelský

ISBN: 978-80-970556-8-4 (elektronická verzia)

Text neprešiel odbornou jazykovou korektúrou. Publikácia je dostupná v elektronickej forme na webovej stránke: www.erasmusplus.sk.

Publikácia reprezentuje výlučne názor autorov a Európska komisia ani Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR nezodpovedajú za akékoľvek použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii.

OBSAH

ÚVOD.....	4
METODOLÓGIA A VZORKA RESPONDENTOV.....	5
VŠETCI RESPONDENTI.....	6
RESPONDENTI, KTORÍ V POSLEDNÝCH 5 ROKOCH ZAMESTNÁVALI ABSOLVENTOV SOŠ.....	8
OČAKÁVANIA ABSOLVENTOV SOŠ PRI HĽADANÍ ZAMESTNANIA.....	9
NÁZORY ZAMESTNÁVATEĽOV A ABSOLVENTOV SOŠ.....	10
POŽADOVANÉ KOMPETENCIE U ABSOLVENTOV SOŠ.....	12
ÚROVEŇ POŽADOVANÝCH KOMPETENCIÍ U ABSOLVENTOV SOŠ.....	15
INFORMOVANOSŤ ZAMESTNÁVATEĽOV O ŠTÚDIU/STÁŽI UCHÁDZAČA V ZAHRANIČÍ.....	20
PRIDANÁ HODNOTA RÔZNYCH FORIEM ŠTÚDIA V ZAHRANIČÍ PRE UCHÁDZAČA - ABSOLVENTA SOŠ.....	24
PRÍNOS STÁŽÍ V ZAHRANIČÍ V RÁMCI PROGRAMU ERASMUS+.....	26
STÁŽE V ZAHRANIČÍ V SEKTORE OVP V RÁMCI KĽÚČOVEJ AKCIE 1 – VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE.....	27
INFORMOVANOSŤ ZAMESTNÁVATEĽOV O STÁŽACH ŽIAKOV SOŠ V ZAHRANIČÍ V RÁMCI ERASMUS+.....	29
ROZVOJ KOMPETENCIÍ POČAS STÁŽE.....	31
VÝZNAM DOKUMENTOV POTVRDZUJÚCICH ÚČASŤ NA STÁŽI.....	34
VPLYV STÁŽE NA BUDÚCE KARIÉRNE SMEROVANIE ABSOLVENTOV SOŠ.....	35
PODNETY ZAMESTNÁVATEĽOV.....	36
SÚHRN.....	37
ODPORÚČANIA.....	41

ÚVOD

V roku 2021 sa začína nové, sedemročné programové obdobie programu Erasmus+. Cieľom programu na roky 2021 – 2027 je prispieť k zavádzaniu nových postupov zlepšujúcich kvalitu a relevantnosť systémov vzdelávania, odbornej prípravy mládeže na národnej, regionálnej, ako aj miestnej úrovni. Program je zároveň postavený na štyroch politických pilieroch: inklúzia, digitalizácia, udržateľný rozvoj a aktívna participácia občanov.

Podobne ako v predchádzajúcom programovom období v rokoch 2014 – 2020, je jedným z cieľov nástupníckeho programu Erasmus+ podpora mobility projektov v Európe aj vo svete pre široké spektrum cieľových skupín. Európska komisia vníma mobility projekty ako aktívne nástroje, ktoré podporujú lepšiu uplatniteľnosť ľudí na trhu práce. V dlhodobom horizonte majú mobility projekty ambíciu prepájať vzdelávacie inštitúcie s podnikateľským prostredím a podporovať regionálny rozvoj.

V oblasti odborného vzdelávania a prípravy (OVP) podporuje program Erasmus+ okrem iného mobility projekty pre žiakov, študentov a dospelých učiacich sa, učiteľov, riadiacich pracovníkov a odborných zamestnancov vzdelávacích organizácií.

Mobility žiakov v oblasti OVP vedú k zvyšovaniu ich odborných zručností a vedomostí, mäkkých zručností, ktoré sú vyžadované trhom práce, napríklad tímová práca, komunikačné zručnosti; ďalej podporujú rozvoj osobnostných charakteristík, akými sú tolerantnosť, disciplína, samostatnosť, ochota učiť sa, zvyšujú jazykové kompetencie. Prispievajú k zvyšovaniu kvalifikácií účastníkov mobility a k ich lepšej adaptácii na aktuálne potreby a požiadavky trhu práce.

Národná agentúra programu Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu (NA) pôsobí pod Slovenskou akademickou asociáciou pre medzinárodnú spoluprácu (SAAIC). Vykonáva program na národnej úrovni a pôsobí ako spojivo medzi Európskou komisiou a účastníckymi organizáciami na miestnej, regionálnej a národnej úrovni. Okrem riadenia programu na národnej úrovni je jej ambíciou monitorovať a vyhodnocovať dopady podpory poskytovanej prostredníctvom programu za účelom zefektívnenia a skvalitnenia prínosu programu.

S víziou cielenejšieho využitia programu Erasmus+ na národnej úrovni v novom programovom období pripravila NA štúdiu so zámerom poskytnúť užitočné informácie pre organizácie, ktoré vysielajú alebo chcú vyslať žiakov stredných odborných škôl (SOŠ) na mobility v zahraničí.

Cieľom štúdie je priblížiť očakávania zamestnávateľov od uchádzačov o zamestnanie z radov absolventov SOŠ v kontexte nadobúdania zručností v medzinárodnom prostredí a osobitne v rámci programu Erasmus+.

Štúdia prináša názory zamestnávateľov na širší okruh tém: prvá časť štúdie sa zameriava na kľúčové kompetencie, ktoré zamestnávatelia očakávajú od čerstvých absolventov SOŠ, hodnotenie úrovne kľúčových kompetencií, informovanosť zamestnávateľov o tom, či uchádzač o zamestnanie absolvoval stáž v zahraničí, ako aj ktoré typy stáží v zahraničí považujú zamestnávatelia za najprínosnejšie. V druhej časti štúdie sú tieto aspekty analyzované osobitne vo vzťahu k mobility projektom žiakov SOŠ v rámci programu Erasmus+ s dôrazom na prínos mobility projektov pre budúce kariérne smerovanie účastníkov mobility projektov.

Veríme, že štúdia poskytne užitočné informácie pre školy, ako aj pre budúcich zamestnávateľov absolventov stáží v zahraničí, a zároveň bude slúžiť ako spúšťač intenzívnejšej spolupráce medzi zamestnávateľmi a národnou agentúrou na formovaní stáží v zahraničí v novom programovom období.

METODOLÓGIA A VZORKA RESPONDENTOV

VŠETCI RESPONDENTI

RESPONDENTI, KTORÍ V POSLEDNÝCH 5 ROKOCH ZAMESTNÁVALI
ABSOLVENTOV SOŠ

Názory zamestnávateľov na prínos stáží v zahraničí pre odborný a osobnostný rast absolventov SOŠ, ako aj ich uplatnenie na trhu práce, sme zisťovali prostredníctvom online dotazníkového prieskumu. Prieskum sa realizoval od novembra 2020 do februára 2021, v dvoch vlnách.

V prvej vlne sme oslovili 26 vybraných zamestnávateľských zväzov, asociácií, únií a cechov, ktoré združujú zamestnávateľov z rôznych odvetví hospodárstva. Požiadali sme ich o rozoslanie dotazníka svojim členom s cieľom získať nezávislé názory a podnety širšieho spektra zamestnávateľov na prínos stáží v zahraničí pre rozvoj požadovaných kompetencií absolventov SOŠ na trhu práce.

V druhej vlne sme oslovili 147 stredných odborných škôl, ktoré boli v rokoch 2014 – 2018 zapojené do mobilitných projektov v sektore OVP v rámci Kľúčovej akcie 1 – Vzdelávacia mobilita jednotlivcov, aby sprostredkovali online dotazníkový prieskum zamestnávateľom, s ktorými spolupracujú v rámci odbornej praxe alebo odborného výcviku.

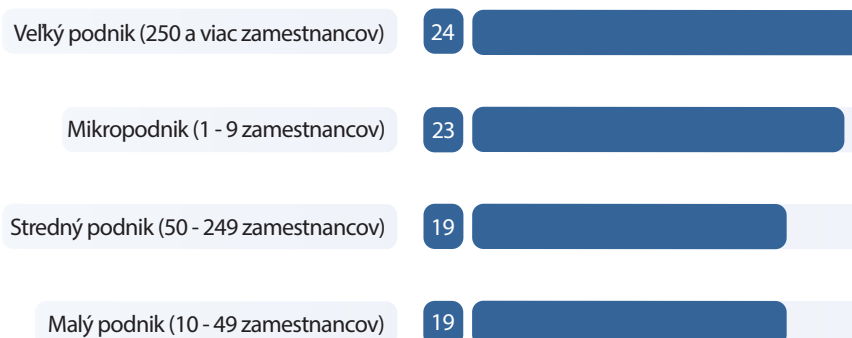
VŠETCI RESPONDENTI

Na dotazníkový prieskum reagovalo **85 respondentov**, z toho 18 respondentov v prvej vlne a 67 respondentov v druhej vlne zberu dát.

V dotazníku sme zisťovali charakteristiku respondentov podľa 4 kritérií: veľkosť podniku/organizácie (ďalej len podniku), ekonomické odvetvie, sektor a kraj/e, v ktorom podnik pôsobí.

Z hľadiska veľkosti bolo zastúpenie podnikov vyvážené, 28,2 % veľkých podnikov (250 a viac zamestnancov), 27,1 % mikropodnikov (1 – 9 zamestnancov), a zhodne 22,4 % malých podnikov (10 – 49 zamestnancov) a stredných podnikov (50 – 249 zamestnancov).

Veľkosť podniku/organizácie (n = 85)

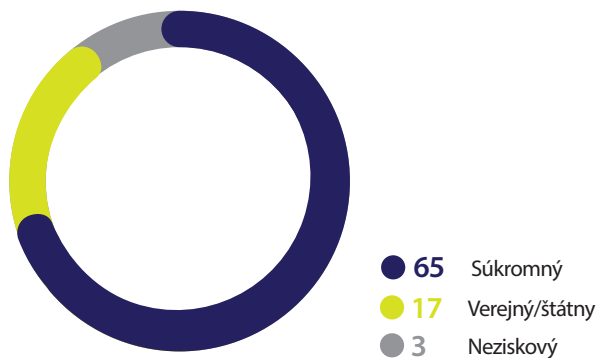
Najviac zapojených podnikov pôsobí v priemyselnej výrobe (25,9 %), v ubytovacích a stravovacích službách (22,4 %), v zdravotníctve a sociálnych službách a vo vzdelávaní zhodne 9,4 %.

Ekonomické odvetvie, v ktorom pôsobí podnik/organizácia (n = 85)

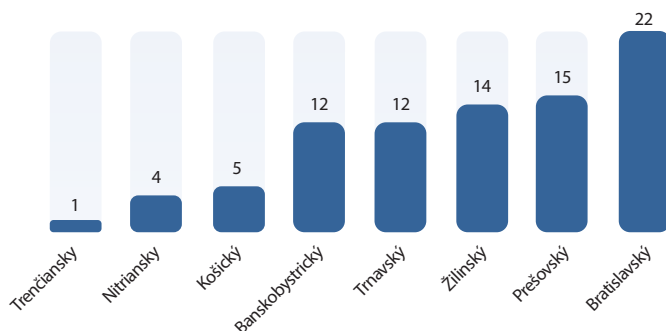
76,5 % podnikov sa zaradilo do súkromného sektoru, 20 % do verejného/štátneho sektoru, a v neziskovom sektore pôsobí 3,5 % respondentov.

Sektor, v ktorom pôsobí podnik/organizácia (n = 85)

Z celkového počtu 85 respondentov boli najviac zastúpené podniky z Bratislavského kraja (25,9 %), Prešovského kraja (17,7 %) a Žilinského kraja (16,7 %). Naopak, z Trenčianskeho kraja reagoval na dotazníkový prieskum len 1 zamestnávateľ (1,2 %).

Kraj/kraje, v ktorých pôsobí podnik/organizácia (n = 85)

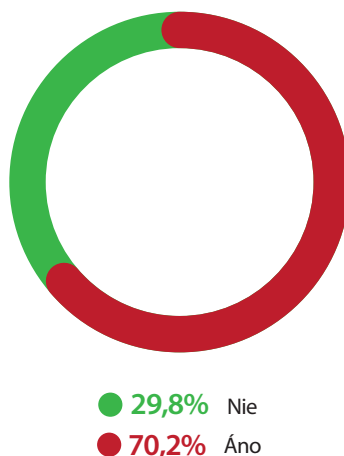

Respondenti, ktorí v posledných 5 rokoch zamestnávali absolventov SOŠ

Primárnou cieľovou skupinou v prieskume boli respondenti, ktorí zamestnávajú alebo v priebehu posledných 5 rokov zamestnávali čerstvých absolventov stredných odborných škôl bez praxe (ďalej len absolventov SOŠ). Títo respondenti sa mali možnosť vyjadriť ku kompetenciám, ktoré požadujú u absolventov SOŠ pri nástupe do zamestnania, zhodnotiť úroveň kompetencií u absolventov SOŠ, vyjadriť svoje názory na prínos rôznych typov stáží v zahraničí pre rozvoj požadovaných kompetencií a kariérne smerovanie absolventov SOŠ, ako aj mieru záujmu o absolvované stáže v zahraničí počas výberového konania a zdroje, z ktorých sa dozvedajú tieto informácie.

Čerstvých absolventov SOŠ zamestnávalo v posledných piatich rokoch 70,2 % (59) z celkového počtu respondentov, z nich bolo 32,2 % z veľkých podnikov, 25,4 % z mikropodnikov, 22 % z malých podnikov a 20,3 % zo stredných podnikov.

Aktívne zamestnávanie absolventov SOŠ (n = 84)

Najviac respondentov v tzv. primárnej cieľovej skupine pôsobí v priemyselnej výrobe (30,5 %), z nich časť zamestnávateľov uviedla pracovné pozície, na ktorých zamestnávajú absolventov SOŠ. Prevažovala pozícia operátor výroby, robotnícke profesie: frézár, sústružník, zámočník, kovoobrábač, manipulant, ďalej jednotlivito mechanik-elektrotechnik, technik kvality, robotník, laborant, strojník, IT technik, programátor, mäsiar.

Do odvetvia ubytovacích a stravovacích služieb sa zaradilo 23,7 % respondentov, ktorí zamestnávajú absolventov SOŠ, najmä na pozíciách kuchár, pomocný kuchár, čašník a barman, ďalej recepčná, servírka, someliér, chyžná.

V odvetví zdravotníctvo a sociálna pomoc pôsobí 13,6 % z celkového počtu 59 respondentov, absolventi SOŠ pracujú na pozíciách praktická sestra, kuchár, čašník, recepčná.

Ďalší respondenti v primárnej cieľovej skupine sa zaradili do 10 rôznych odvetví, avšak ich počet v jednotlivých odvetviach bol nízky, v každom z týchto odvetví bolo menej ako 5 respondentov.

Z celkového počtu 59 respondentov bolo 84,7 % zamestnávateľov zo súkromného sektora, 13,6 % z verejného/štátneho sektora a len jedna organizácia z neziskového sektora.

OČAKÁVANIA ABSOLVENTOV SOŠ PRI HĽADANÍ ZAMESTNANIA

NÁZORY ZAMESTNÁVATEĽOV A ABSOLVENTOV SOŠ

Názory zamestnávateľov

S cieľom získať širší pohľad zamestnávateľov na absolventov SOŠ sme do dotazníkového prieskumu zaradili aj otázku: aké sú očakávania absolventov SOŠ pri hľadaní zamestnania? Respondenti mohli označiť ľubovoľný počet očakávaní s rovnakou váhou, bez uplatnenia princípu vyššej dôležitosti.

Na otázku odpovedalo 44 respondentov, ktorí zamestnávajú alebo v posledných 5 rokoch zamestnávali absolventov SOŠ. Zamestnávatelia označili ako najvyššiu preferenciu absolventov SOŠ nájsť si **dobre platenú prácu** (81,8 %), ďalej prácu **na plný úväzok** (56,8 %). Zamestnávatelia tiež vnímajú záujem absolventov SOŠ o prácu, ktorá je **blízko miesta, kde momentálne bývajú** (47,7 %), avšak tieto očakávania majú najmä absolventi SOŠ, ktorí hľadajú prácu vo veľkých podnikoch. K vyšším preferenciám absolventov SOŠ možno podľa názoru zamestnávateľov zaradiť aj prácu v **priateľskom, kvalitnom tíme** (40,9 %) a prácu, ktorá **umožní absolventom SOŠ získať nové vedomosti a zručnosti** (34,1 %), čo preferujú najmä uchádzači o prácu v mikropodnikoch.

Očakávania absolventov SOŠ pri hľadaní práce (n = 44)

Názory absolventov SOŠ

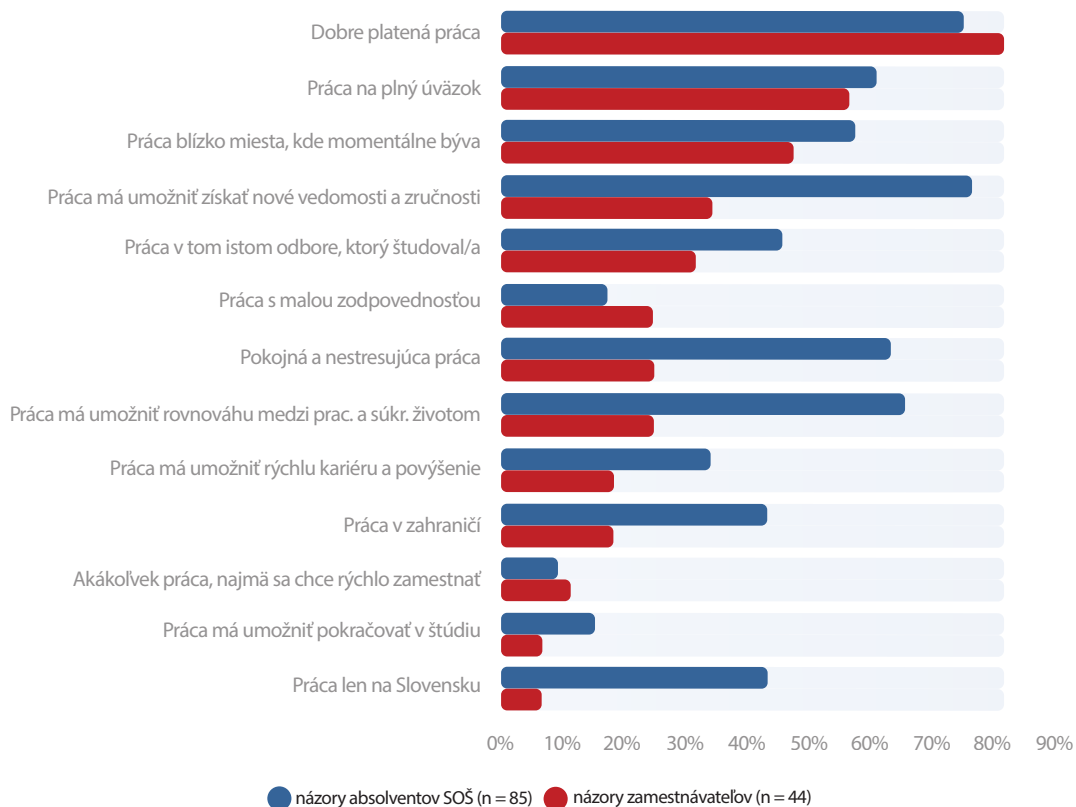
Rovnakú otázku sme sa pýtali v **dotazníkovom prieskume účastníkov stáží v zahraničí v rámci Klúčovej akcie 1 programu Erasmus+ v sektore OVP**. Prieskum bol realizovaný od **októbra 2018 do apríla 2019** a vo vzorke respondentov boli účastníci stáží – žiaci a absolventi SOŠ s rôznou kariérou cestou: napr. boli/sú zamestnaní, študujú na vysokých školách a/alebo zároveň pracujú, prípadne neštudujú ani nie sú zamestnaní. V tejto štúdii sme využili informácie od 85 respondentov - účastníkov stáží v rámci Erasmus+, ktorí boli v období realizácie prieskumu zamestnaní a zároveň neštudovali na strednej alebo vysokej škole. Respondenti mohli označiť ľubovoľný počet preferencií s rovnakou váhou, bez uplatnenia princípu vyššej dôležitosti.

V ponuke preferencií/očakávaní bolo v oboch prieskumoch rovnakých 13 preferencií a ďalších 6 špecifických.

Napriek tomu, že išlo o prieskumy, ktoré sa nerealizovali paralelne, je možné poukázať na zhody a odlišnosti medzi vnímaním zamestnávateľov a názormi absolventov SOŠ z prieskumu v r. 2018-2019, a to v otázke preferencií absolventov SOŠ pri hľadaní práce. Zamestnávatelia aj absolventi SOŠ sa **zhodli** na tom, že pri hľadaní zamestnania by chceli mať absolventi SOŠ **dobře platenú prácu, prácu na plný úväzok, blízko miesta, kde absolvent býva, v tej istej oblasti ako študoval/a na SOŠ**.

Absolventi SOŠ priradili vysokú dôležitosť aj ďalším preferenciám: aby im práca umožnila **získať nové vedomosti a zručnosti** (76,5 %), **rovnováhu medzi súkromným a pracovným životom** (65,9 %), tiež očakávajú **pokojnú a nestresujúcu prácu** (63,5 %); viac ako 40 % označili preferenciu **práce na Slovensku** v porovnaní so zamestnávateľmi, ktorí tieto očakávania/preferencie absolventov SOŠ vnímajú na nižšej škále.

Preferencie absolventov SOŠ pri hľadaní práce Porovnanie názorov absolventov SOŠ a zamestnávateľov

POŽADOVANÉ KOMPETENCIE U ABSOLVENTOV SOŠ

V dotazníkovom prieskume sme zisťovali, ktoré kompetencie považujú zamestnávateľa za dôležité pri výbere na pracovné pozície vhodné pre absolventov SOŠ. V ponuke kompetencií boli zaradené odborné zručnosti a vedomosti, mäkké zručnosti, osobnostné charakteristiky a jazykové zručnosti. Respondenti vyjadrili mieru súhlasu s dôležitosťou danej kompetencie výberom jednej z 5 možností (súhlasím: úplne, veľmi, do istej miery, veľmi málo a vôbec). V prípade, že sa nevedeli vyjadriť, označili túto možnosť. Pri popise výsledkov používame zjednodušený model – odpovede *veľmi a úplne vyjadrujú vysokú mieru súhlasu*, odpovede *veľmi málo a vôbec vyjadrujú nízku mieru súhlasu* a odpovede *do istej miery vyjadrujú čiastočný súhlas* respondentov.

Ku kompetenciám, ktoré považujú za veľmi dôležité (vysoká miera súhlasu) pri výbere uchádzačov na pracovné pozície vhodné pre absolventov SOŠ, sa vyjadrilo 45 respondentov, ktorí zamestnávajú alebo v posledných 5 rokoch zamestnávali absolventov SOŠ.

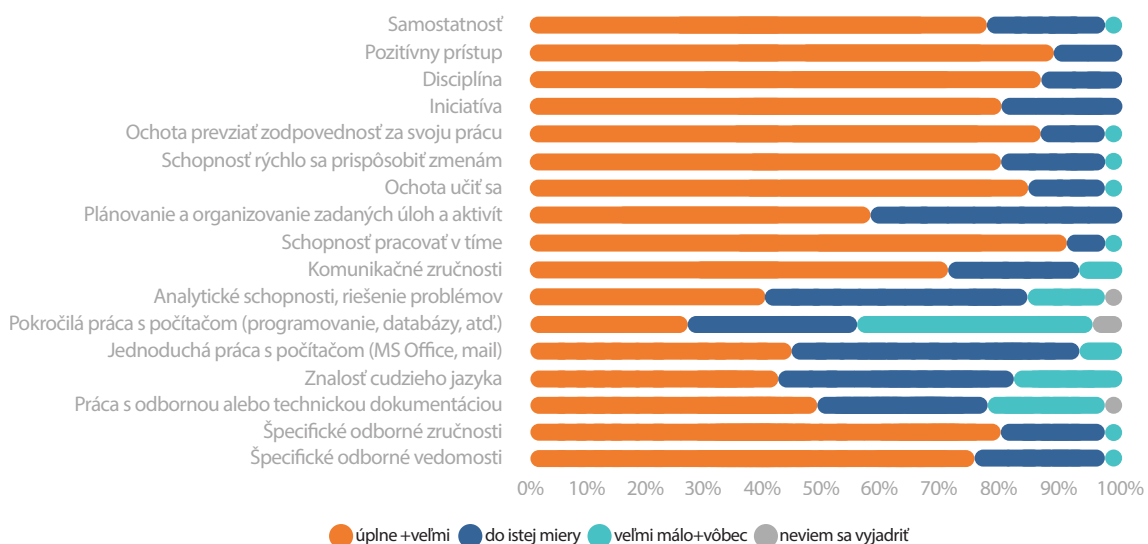
Z analýzy odpovedí týchto respondentov je možné konštatovať, že zamestnávateľa považujú za veľmi dôležité kompetencie viaceré mäkké zručnosti, osobnostné charakteristiky absolventov SOŠ a špecifické odborné zručnosti.

Až 91,1 % respondentov označilo za veľmi dôležitú kompetenciu **schopnosť uchádzača pracovať v tíme**, 80 % respondentov **schopnosť rýchlo sa prispôsobiť zmenám**. Osobnostné charakteristiky, ako sú **pozitívny prístup, disciplína, ochota prevziať zodpovednosť za svoju prácu, ochota učiť sa a iniciatíva** považujú respondenti tiež za veľmi dôležité, o čom svedčí vysoká miera súhlasu v rozpätí 80 % – 88,9 % respondentov.

Z ponuky 5 odborných zručností označili respondenti za veľmi dôležité **špecifické odborné zručnosti** (80 % respondentov vyjadrilo mieru súhlasu úplne alebo veľmi).

V celkovej vzorke 45 respondentov sme identifikovali nižšiu dôležitosť pokročilej práce s počítačom, ktorá zahŕňa napr. programovanie, prácu s databázami (40 % respondentov označilo nízku mieru dôležitosti tejto kompetencie).

Požadované kompetencie u absolventov SOŠ pri výbere do zamestnania (n = 45)

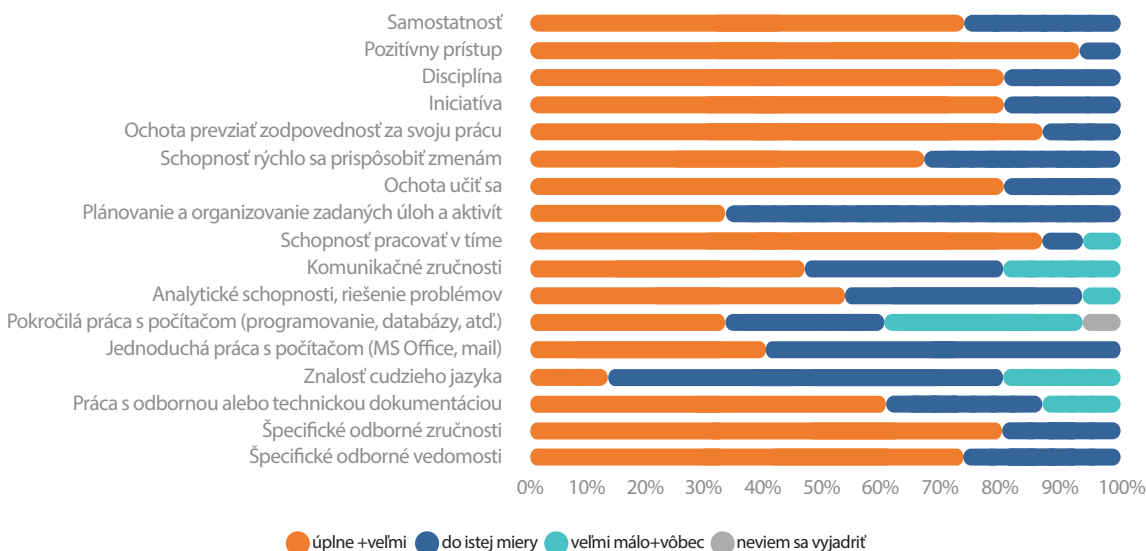

Respondenti z odvetvia **priemyselná výroba** (15) považujú za veľmi dôležité, okrem už spomínaných mäkkých zručností a osobnostných charakteristík v celkovej vzorke respondentov, aj špecifické odborné vedomosti (75 %) a vyššiu dôležitosť prikladajú aj analytickým schopnostiam (53,3 %) a práci s odbornou a technickou dokumentáciou (60 %), najmä v porovnaní so zamestnávateľmi z odvetvia ubytovacích a stravovacích služieb.

Za menej dôležité označili znalosť cudzích jazykov (len 13,3 % respondentov vyjadrilo mieru súhlasu úplne alebo veľmi) na rozdiel od 42,2 % respondentov, ktorí zamestnávajú uchádzačov v ubytovacích a stravovacích službách. V porovnaní so zamestnávateľmi z odvetvia ubytovacích a stravovacích služieb, nižšiu dôležitosť priradili aj komunikačným zručnostiam. Za menej dôležité považujú tiež pokročilú prácu s počítačom a zručnosti v plánovaní zadaných úloh a aktivít.

Požadované kompetencie u absolventov SOŠ pri výbere do zamestnania (n = 15)

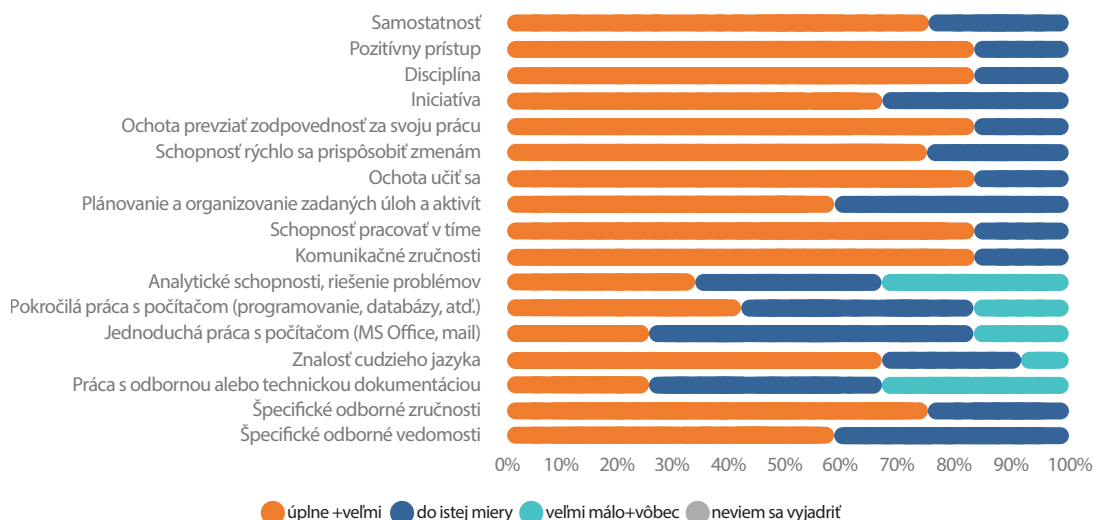
Odvetvie: Priemyselná výroba

Respondenti, ktorí zamestnávajú alebo v posledných 5 rokoch zamestnávali absolventov SOŠ v **odvetví ubytovacie a stravovacie služby** (12 respondentov) označili za veľmi dôležité, okrem vyššie uvedených mäkkých zručností a osobnostných charakteristík v celkovej vzorke respondentov, aj komunikačné zručnosti (83,3 %) a samostatnosť (75 %). Za menej dôležité považujú najmä prácu s odbornou alebo technickou dokumentáciou (25 %), jednoduchú prácu s počítačom (25 %) a analytické schopnosti, riešenie problémov (33,3 %).

Požadované kompetencie u absolventov SOŠ pri výbere do zamestnania (n = 12)

Odvetvie: Ubytovacie a stravovacie služby

Vo vzorke 45 respondentov, ktorí zamestnávajú absolventov SOŠ, bolo 41 respondentov zo súkromného sektoru, 3 respondenti z verejného/štátneho sektoru a 1 z neziskového sektoru, z uvedeného dôvodu sú odpovede respondentov zo súkromného sektoru určujúce.

ÚROVEŇ POŽADOVANÝCH KOMPETENCÍ U ABSOLVENTOV SOŠ

V dotazníkovom prieskume sme tiež zisťovali, ako zamestnávateľa hodnotia **úroveň požadovaných kompetencií u uchádzačov, absolventov SOŠ**. Respondenti mali možnosť hodnotiť úroveň kompetencie na stupnici od 1 do 5, kde 1 je vysoká úroveň a 5 je nízka úroveň (použili sme školský systém hodnotenia). V prípade, že sa nevedeli vyjadriť, označili túto možnosť.

Pri analýze dát sme uplatnili zjednodušený model, t. j. hodnotenia stupňom 1 a 2 sú v štúdiu označené za *veľmi dobrú úroveň*, odpovede 4 a 5 vyjadrujú *nízku úroveň* a hodnotenie stupňom 3 označuje *priemernú úroveň* danej kompetencie.

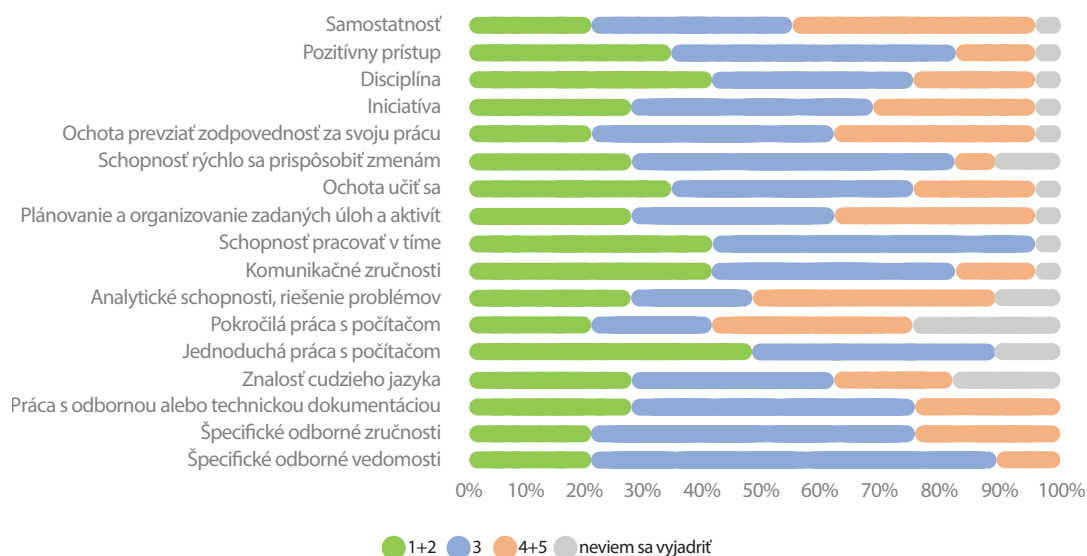
Zamerali sme sa na odpovede zamestnávateľov z odvetvia priemyselnej výroby a odvetvia ubytovacích a stravovacích služieb, ktoré mali vo vzorke respondentov vyššie zastúpenie. Zároveň sme pri tomto členení zohľadnili aj špecifiká týchto odvetví z hľadiska dôležitosti kompetencií a hodnotenia ich úrovne.

Zamestnávateľa v **odvetví priemyselná výroba** hodnotili úroveň nasledovných kompetencií u absolventov SOŠ prevažne stupňom 3 (priemerná úroveň): špecifické odborné vedomosti (66,7 % respondentov); špecifické odborné zručnosti, schopnosť pracovať v tíme, schopnosť rýchlo sa prispôbiť zmenám (zhodne 53,3 % zamestnávateľov); práca s odbornou technickou dokumentáciou a pozitívny prístup (46,7 %); ochota učiť sa, iniciatíva, ochota prevziať zodpovednosť za svoju prácu (40 % respondentov). V dvoch kompetenciách sme zaznamenali mierne prevažujúce veľmi dobré hodnotenie úrovne kompetencie u absolventov SOŠ – jednoduchá práca s počítačom a disciplína.

Komunikačné zručnosti hodnotilo zhodne 40% zamestnávateľov na veľmi dobrej úrovni a ďalších 40 % respondentov hodnotili ich úroveň ako priemernú.

Nízko hodnotili zamestnávateľa úroveň kompetencií samostatnosť, analytické schopnosti, riešenie problémov, plánovanie a organizovanie zadaných úloh a pokročilú prácu s počítačom.

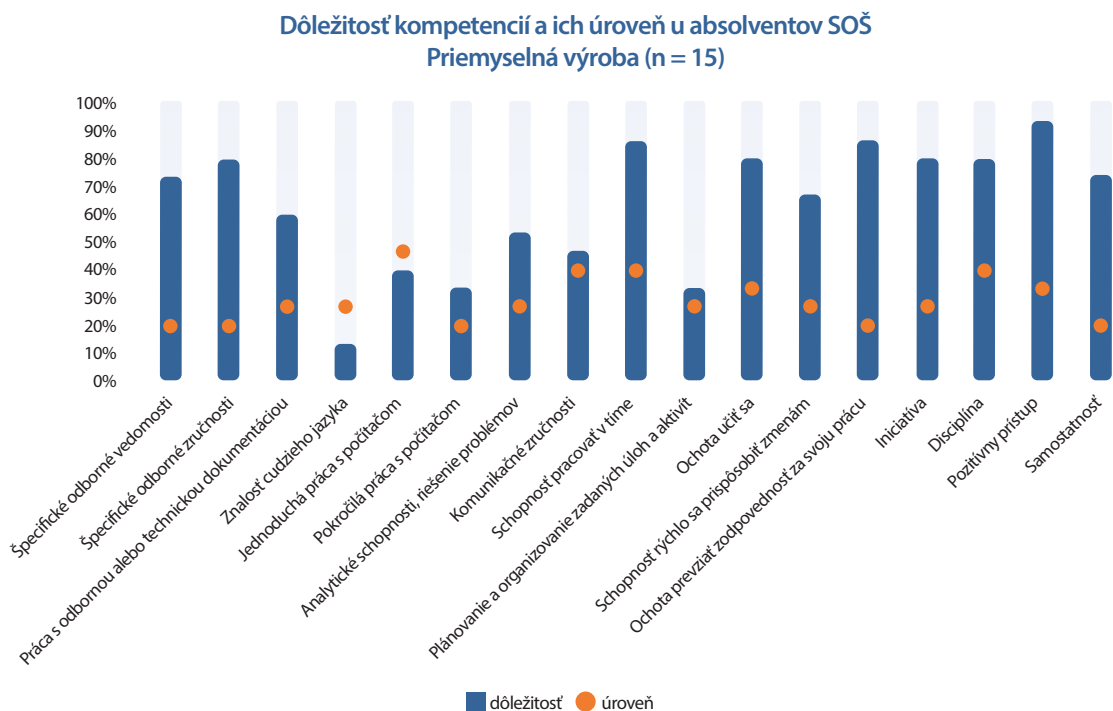
Úroveň požadovaných kompetencií u uchádzačov - absolventov SOŠ
Priemyselná výroba (n = 15)

Ak porovnáme vnímanie dôležitosti danej kompetencie a hodnotenie jej úrovne, môžeme konštatovať, že vo väčšine kompetencií, ktoré označili zamestnávateľa v odvetví priemyselná výroba za veľmi dôležité, prevažovalo hodnotenie stupňom 3. V týchto kompetenciách, a to pozitívny prístup, ochota prevziať zodpovednosť za svoju prácu, špecifické odborné vedomosti, ochota učiť sa, iniciatíva, špecifické odborné zručnosti, schopnosť rýchlo sa prispôbiť zmenám, vníma ich veľmi dobrú úroveň (stupeň hodnotenia 1 alebo 2) len 20 % - 33,3 % respondentov (pozri graf nižšie).

Ďalšie dve veľmi dôležité kompetencie - schopnosť pracovať v tíme a disciplínu hodnotilo na veľmi dobrej úrovni 40 % respondentov, avšak je zároveň potrebné uviesť, že pri hodnotení úrovne kompetencie schopnosť pracovať v tíme prevažovalo hodnotenie stupňom 3 (53,3 % respondentov).

Kompetenciu samostatnosť u absolventov SOŠ hodnotilo 20% zamestnávateľov na veľmi dobrej úrovni, prevažovalo však nízke hodnotenie stupňom 4 alebo 5 (40 % respondentov).

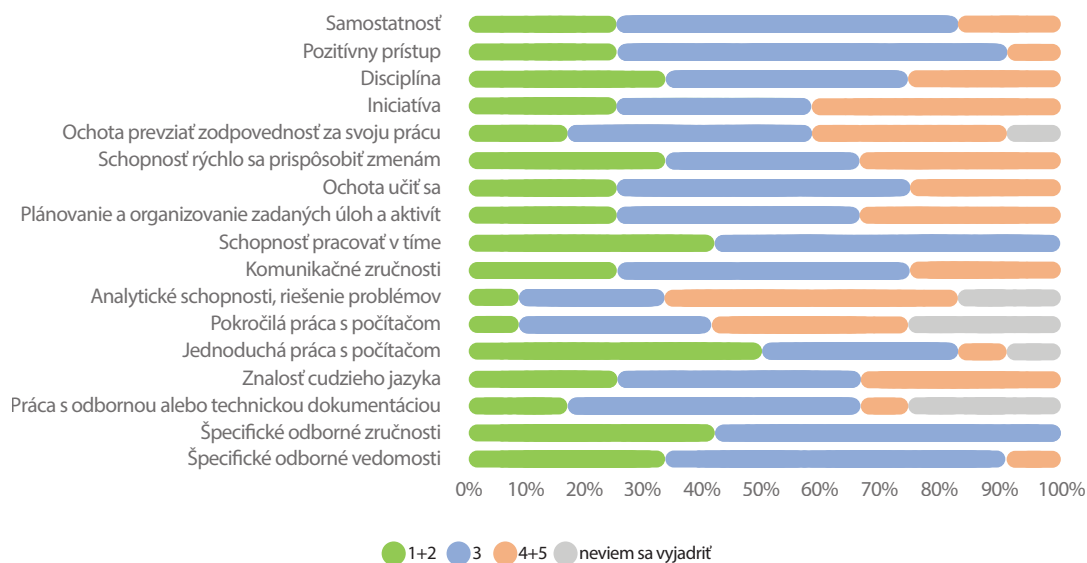
Poznámka: Údaje zahŕňajú respondentov, ktorí vyjadrili mieru súhlasu úplne alebo veľmi v kritériu dôležitosť a stupeň 1 alebo 2 v kritériu úroveň.

Zamestnávatelia v **odvetví ubytovacie a stravovacie služby** hodnotili úroveň 12 z celkového počtu 17 požadovaných kompetencií u absolventov SOŠ prevažne stupňom 3 (priemerná úroveň). Sú to nasledovné kompetencie: pozitívny prístup (66,7 % respondentov); špecifické odborné vedomosti, samostatnosť, špecifické odborné zručnosti, schopnosť pracovať v tíme (zhodne 58,3 % respondentov, zároveň je však potrebné konštatovať, že pri posledných dvoch kompetenciách sme zaznamenali 41,7 % respondentov, ktorí hodnotili úroveň týchto zručností ako veľmi dobrú). K ďalším kompetenciám, kde sme zaznamenali prevažujúcu priemernú úroveň patria ochota učiť sa, komunikačné zručnosti, práca s odbornou alebo technickou dokumentáciou (zhodne 50 % respondentov); disciplína, znalosť cudzieho jazyka, plánovanie a organizovanie zadaných úloh, ochota prevziať zodpovednosť za svoju prácu (zhodne 41,7 % respondentov, avšak pri posledných troch uvedených sme zaznamenali zároveň zhodne ďalších 33,3 % respondentov, ktorí označili úroveň týchto kompetencií stupňom 4 alebo 5).

Úroveň jednoduchšej práce s počítačom je u absolventov SOŠ na veľmi dobrej úrovni podľa názoru 50 % respondentov. Nízku úroveň hodnotenia sme zaznamenali v kompetenciách analytické schopnosti, riešenie problémov (50 % respondentov); iniciatíva (41,7 % respondentov označilo stupeň 4 alebo 5). Zaujímavý rozptyl bol v hodnotení úrovne kompetencie schopnosť rýchlo sa prispôbiť zmenám, veľmi dobrú úroveň, priemernú úroveň a nízku úroveň označilo zhodne 33,3 % respondentov.

Úroveň požadovaných kompetencií u uchádzačov - absolventov SOŠ Ubytovacie a stravovacie služby (n = 12)

Z porovnania vnímania dôležitosti danej kompetencie a hodnotenia jej úrovne u absolventov SOŠ vyplýva, že u väčšiny kompetencií, ktoré označili zamestnávateľia v odvetví ubytovacie a stravovacie služby ako veľmi dôležité, hodnotili úroveň týchto kompetencií prevažne stupňom 3 (priemerná úroveň).

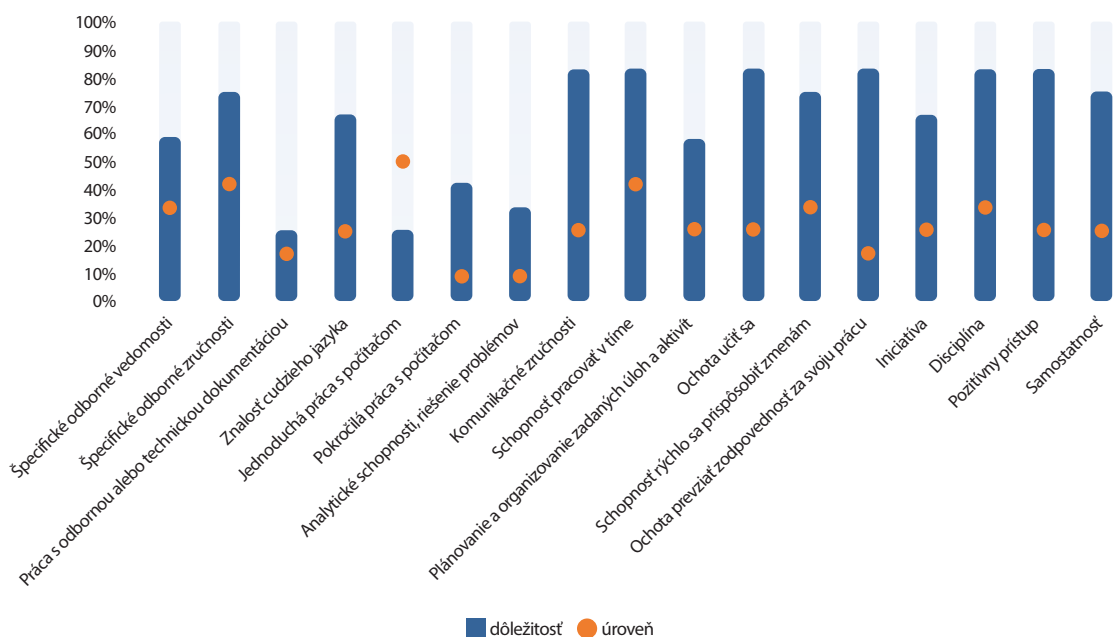
Graf nižšie zobrazuje percento zamestnávateľov, ktorí hodnotili úroveň veľmi dôležitých kompetencií u absolventov SOŠ stupňom 1 alebo 2.

Ako veľmi dobrú označilo v rozpätí 16,7 % - 33,3 % zamestnávateľov úroveň nasledovných kompetencií: komunikačné zručnosti, ochota učiť sa, ochota prevziať zodpovednosť za svoju prácu, disciplína, pozitívny prístup, samostatnosť, znalosť cudzieho jazyka, schopnosť rýchlo sa prispôbiť zmenám.

Zhodne 41,7 % respondentov vníma veľmi dobrú úroveň špecifických odborných zručností a schopnosti pracovať v tíme, zároveň je potrebné konštatovať, že u oboch kompetencií prevažuje priemerná úroveň (hodnotenie stupňom 3 – 58, 3 %).

Iniciatívu, ktorú označili zamestnávateľia za veľmi dôležitú kompetenciu hodnotilo stupňom veľmi dobrý 25 % zamestnávateľov, avšak 41,7 % zamestnávateľov hodnotili jej úroveň u absolventov SOŠ stupňom 4 alebo 5.

Dôležitosť kompetencií a ich úroveň u absolventov SOŠ Ubytovacie a stravovacie služby (n = 12)

Poznámka: Údaje zahŕňajú respondentov, ktorí vyjadrili mieru súhlasu úplne alebo veľmi v kritériu dôležitosť a stupeň 1 alebo 2 v kritériu úroveň.

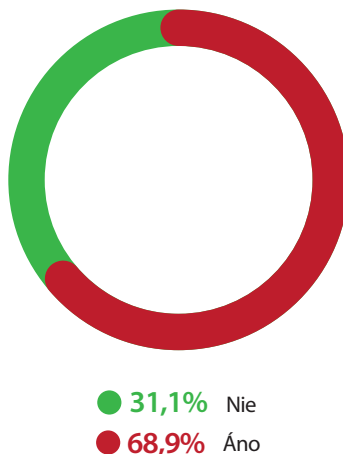
INFORMOVANOSŤ ZAMESTNÁVATEĽOV O ŠTÚDIU/STÁŽI UCHÁDZAČA V ZAHRANIČÍ

V dotazníkovom prieskume sme zaradili aj otázky, ktoré sa týkali informovanosti zamestnávateľov o štúdiu/stáži uchádzača v zahraničí ako aj zdrojoch, z ktorých sa dozvedajú tieto informácie.

Zo 45 respondentov, ktorí zamestnávajú alebo v posledných 5 rokoch zamestnávali absolventov SOŠ, 68,9 % sa počas výberového konania zaujíma, či uchádzač absolvoval štúdium alebo časť štúdia v zahraničí a 31,1 % odpovedalo záporne. Z pohľadu 2 najviac zastúpených odvetví v odpovediach je možné konštatovať, že zamestnávatelia v ubytovacích a stravovacích službách prejavujú vyšší záujem, či uchádzač absolvoval štúdium/stáž v zahraničí (83,3 %) v porovnaní so zamestnávateľmi v priemyselnej výrobe (53,3 %).

Zamestnávateľ sa zaujíma, či uchádzač absolvoval štúdium v zahraničí (n = 45)

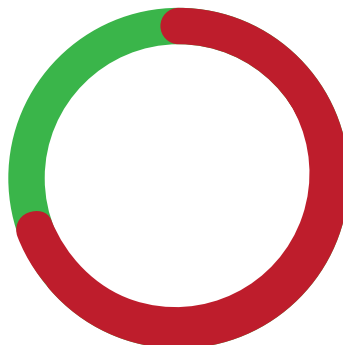
Informácie o štúdiu/stáži v zahraničí získavajú zamestnávatelia z viacerých zdrojov. V online dotazníku mali respondenti možnosť označiť ľubovoľný počet zo 6 možností, s rovnakou váhou, bez uplatnenia princípu vyššej dôležitosti. Zamestnávatelia označili za najčastejší zdroj informácií životopis uchádzača (86,2 %), osobný pohovor s uchádzačom (79,3 %) a motivačný list (69 %), naopak dotazník pre uchádzača od zamestnávateľa (24,1 %) a dotazník od personálnej agentúry (13,8 %) nepatria v tomto ohľade ku kľúčovým zdrojom informácií. 2 zamestnávatelia sa vyjadrili, že využívajú iné zdroje informácií, napr. certifikát, osvedčenie o absolvovanej stáži.

Zdroje informácií o štúdiu v zahraničí (n = 29)	% respondentov
Životopis	86,2%
Osobný pohovor s uchádzačom	79,3%
Motivačný list	69,0%
Dotazník pre uchádzača od zamestnávateľa	24,1%
Dotazník pre uchádzača od personálnej agentúry	13,8%
Iné	6,9%

69 % zamestnávateľov požaduje priložiť k žiadosti o zamestnanie certifikát o absolvovaní štúdia/stáže v zahraničí, 31 % nepotvrdilo túto požiadavku v dotazníkovom prieskume.

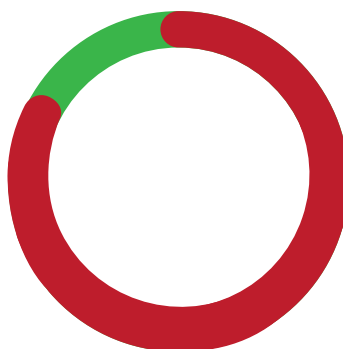
Certifikát o absolvovaní štúdia / stáže v zahraničí - povinná súčasť žiadosti o zamestnanie (n = 29)

● 31% Nie
● 69% Áno

Väčšina (82,8 %) respondentov, ktorí sa počas výberového konania zaujímajú o štúdium uchádzača v zahraničí odpovedali, že absolventi SOŠ - uchádzači o zamestnanie ich zároveň proaktívne informujú o absolvovanom štúdiu/stáži v zahraničí.

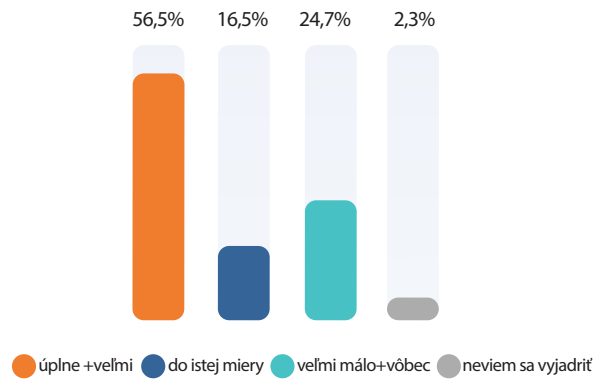
Proaktívne informovanie o absolvovaní štúdia / stáže v zahraničí - odpovede zamestnávateľov (n=29)

● 17,2% Nie
● 82,8% Áno

Podobnú informáciu sme zisťovali aj v dotazníkovom prieskume medzi účastníkmi stáží v zahraničí v rámci Kľúčovej akcie 1 programu Erasmus + v sektore OVP (pozri str. 9). Na otázku, či pri hľadaní zamestnania povedal uchádzač potenciálnemu zamestnávateľovi, že absolvoval stáž v zahraničí, mali respondenti možnosť výberu z 5 možností súhlasu úplne, veľmi, do istej miery, veľmi málo a vôbec. Z 85 respondentov (ktorí ukončili SOŠ a boli zamestnaní) sa 56,5 % respondentov vyjadrilo kladne (odpoveď úplne alebo veľmi), 24,7 % respondentov označilo odpoveď veľmi málo alebo vôbec a 16,5 % respondentov vybralo možnosť do istej miery.

Informovanie potencionalnych zamestnávateľov o stáži v zahraničí - odpovede absolventov SOŠ (n = 85)

Ako sme uviedli vyššie (pozri str. 20), 31,1 % respondentov, ktorí zamestnávajú alebo v posledných 5 rokoch zamestnávali absolventov SOŠ, sa vyjadrili, že sa nezaujímajú, či uchádzač o zamestnanie absolvoval štúdium/stáž v zahraničí. Za najčastejší dôvod nezájmu označili, že na pozície, na ktoré prijímajú absolventov SOŠ, sa nevyžaduje absolvovanie štúdia v zahraničí (80 %); 2 respondenti nepovažujú štúdium v zahraničí za pridanú hodnotu pre uchádzača o zamestnanie vo svojej organizácii a rovnako 2 respondenti odpovedali, že nemajú prístup k aktuálnym informáciám o možnostiach štúdia žiakov SOŠ v zahraničí.

**PRIDANÁ HODNOTA RÔZNYCH FORIEM
ŠTÚDIA V ZAHRANIČÍ PRE UCHÁDZAČA
- ABSOLVENTA SOŠ**

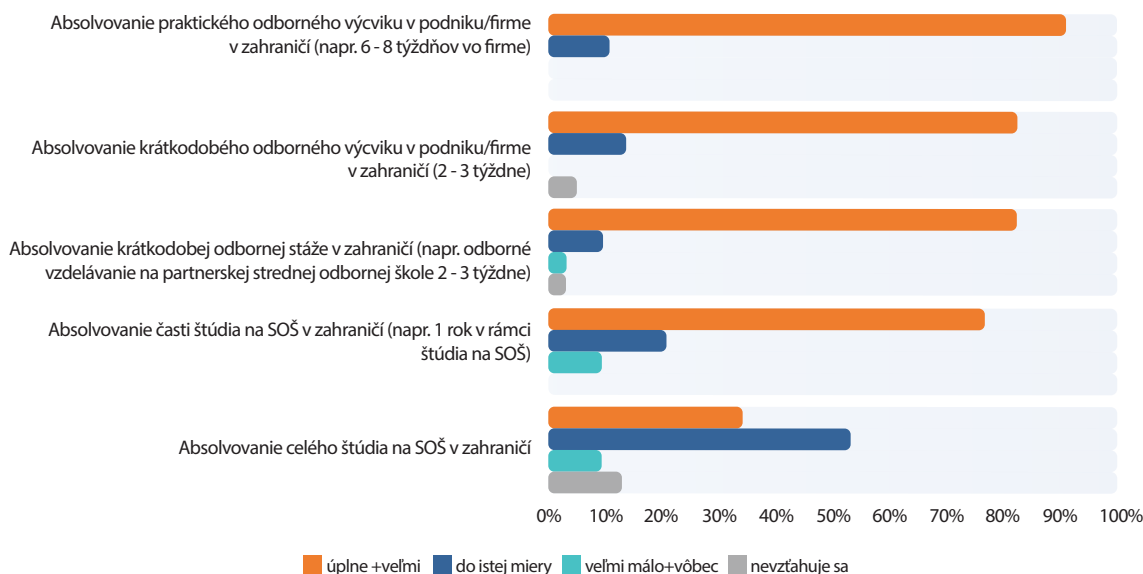
Zaujímalo nás, aký je názor zamestnávateľov na pridanú hodnotu jednotlivých foriem štúdia/stáže v zahraničí. Považujú niektoré formy za viac užitočné pre potenciálnych zamestnancov – absolventov SOŠ? Do prieskumu sme zaradili 5 najčastejších foriem štúdia/stáží v zahraničí. Respondenti mali možnosť vyjadriť mieru súhlasu s pridanou hodnotou daného štúdia/stáže na stupnici od 1 do 5, kde 1 je úplne súhlasím a 5 je vôbec nesúhlasím. Pri popise výsledkov používame zjednodušený model – odpovede *veľmi a úplne* sú označené za vysokú mieru súhlasu, odpovede *veľmi málo a vôbec* vyjadrujú nízku mieru súhlasu a odpovede *do istej miery* vyjadrujú čiastočný súhlas respondentov.

Celkove odpovedalo 29 respondentov, ktorí zamestnávajú alebo v posledných 5 rokoch zamestnávali absolventov SOŠ a zároveň sa počas výberového konania zaujímali o to, či uchádzač absolvoval štúdium/stáž v zahraničí.

89,7 % zamestnávateľov vníma vysokú pridanú hodnotu odborného výcviku v podniku/firme v trvaní 6 – 8 týždňov (až 55,2 % z týchto respondentov označili najvyššiu mieru súhlasu). 82,8 % respondentov hodnotilo pozitívne prínos ďalších dvoch foriem stáží v zahraničí, a to absolvovanie krátkodobej odbornej stáže v zahraničí, napr. odborné vzdelávanie na partnerskej SOŠ v trvaní 2 – 3 týždne, alebo absolvovanie krátkodobého odborného výcviku v podniku/firme v zahraničí v trvaní 2 – 3 týždne. 75,9 % zamestnávateľov považuje za prínosné aj absolvovanie 1-ročného štúdia na SOŠ v zahraničí.

Za nižší prínos pre budúceho zamestnanca, absolventa SOŠ, označili zamestnávatelia absolvovanie celého štúdia na SOŠ v zahraničí; 34,5 % zamestnávateľov považuje túto formu za prínosnú, 48,3 % do istej miery a podľa 6,9 % respondentov je prínosná veľmi málo alebo vôbec. 3 respondenti sa k pridanej hodnote tejto formy štúdia v zahraničí nevyjadrili.

Prínos rôznych foriem štúdia v zahraničí (n = 29)

PRÍNOS STÁŽÍ V ZAHRANIČÍ V RÁMCI PROGRAMU ERASMUS+

STÁŽE V ZAHRANIČÍ V SEKTORE OVP V RÁMCI KLÍČOVEJ AKCIE 1
– VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

INFORMOVANOSŤ ZAMESTNÁVATEĽOV O STÁŽACH ŽIAKOV SOŠ
V ZAHRANIČÍ V RÁMCI ERASMUS+

ROZVOJ KOMPETENCIÍ POČAS STÁŽE

VÝZNAM DOKUMENTOV POTVRDZUJÚCICH ÚČASŤ NA STÁŽI

VPLYV STÁŽE NA BUDÚCE KARIÉRNE SMEROVANIE ABSOLVENTOV SOŠ

PODNETY ZAMESTNÁVATEĽOV

Stáže v zahraničí v sektore OVP v rámci Klúčovej akcie 1 v programe Erasmus+ Všeobecné informácie

Ako bolo uvedené vyššie, jedným z cieľov prieskumu bolo zistiť do akej miery sú zamestnávateľia informovaní o stážach v zahraničí v sektore OVP v rámci Klúčovej akcie 1 (KA1) v programe Erasmus+, ako vnímajú prínos týchto stáží pre rozvoj kompetencií požadovaných na trhu práce u uchádzačov o zamestnanie z radov absolventov SOŠ, pre ich budúce kariérne smerovanie, a tiež do akej miery využívajú v personálnej práci dokumenty, ktoré potvrdzujú účasť na stážach v zahraničí.

V dotazníkovom prieskume sme sa zamerali na prínos vzdelávacích mobilit/stáží v zahraničí žiakov SOŠ, realizovaných v sektore OVP v rámci KA1 z výzvy v rokoch 2014 – 2018, vzhľadom na to, že boli ukončené a je možné zhodnotiť ich dopad.

Predtým ako popíšeme výsledky zistení z tejto časti prieskumu, uvádzame stručnú charakteristiku a štatistické údaje o tomto type mobilit.

Vzdelávacie mobility/stáže v zahraničí v rámci KA1, v sektore OVP sú určené pre stredné odborné školy, prípadne iné inštitúcie aktívne v sektore OVP. Mobilitné projekty v sektore OVP sa budú realizovať aj v novom programovom období Erasmus+.

V sledovanom období (ukončené mobility z výzvy v r. 2014 – 2018) absolvovalo vzdelávacie mobility v zahraničí 10 030 účastníkov (žiacov), čo svedčí o vysokej obľúbenosti mobilitných projektov v rámci programu Erasmus+ na Slovensku. V tabuľke nižšie je špecifikácia počtu účastníkov mobilit z jednotlivých výziev, osobitne počet dievčat a počet chlapcov.

Počet realizovaných vzdelávacích mobilit/stáží v zahraničí učiacimi sa
Projekty z výzvy r. 2014 – 2018

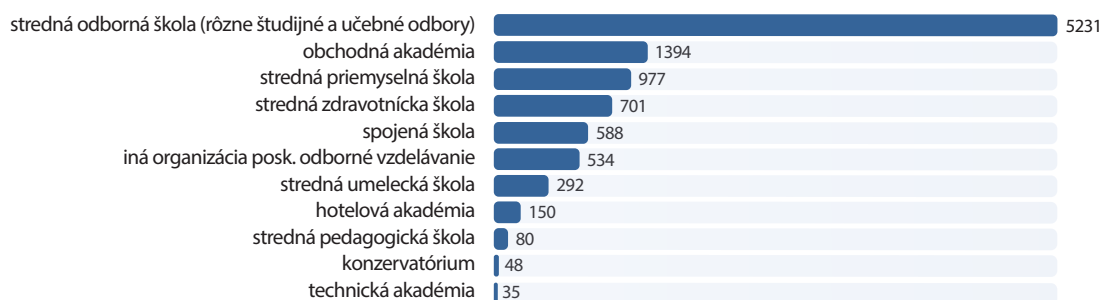
Výzva	Počet účastníkov	Z toho dievčat	Z toho chlapcov	Nešpecifikovaní
2014	1 841	927	914	0
2015	1 805	888	917	0
2016	1 839	853	986	0
2017	2 143	1 011	1 132	0
2018	2 402	1 227	1 174	1
spolu	10 030	4 906	5 123	1

Zdroj: SAAIC – Národná agentúra programu Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu

Účastníci boli v čase absolvovania stáže žiakmi alebo čerstvými absolventmi stredných škôl. Najviac účastníkov boli žiaci, ktorí v čase stáže navštevovali **stredné odborné školy** s učebnými a/alebo študijnými odbormi rôzneho zamerania (52,2 %), **obchodné akadémie** (13,9 %) **stredné priemyselné školy** (9,7 %), **stredné zdravotnícke školy** (7 %). Z ostatných typov škôl boli zastúpení žiaci **spojených škôl** (5,9 %), **iných organizácií poskytujúcich odborné vzdelávanie** (5,3 %), **stredných umeleckých škôl** (2,9 %), **hotelových akadémii** (1,5 %). Menej ako 1% žiakov absolvovalo stáže v zahraničí zo **stredných pedagogických škôl, konzervatórií a technických akadémii**.

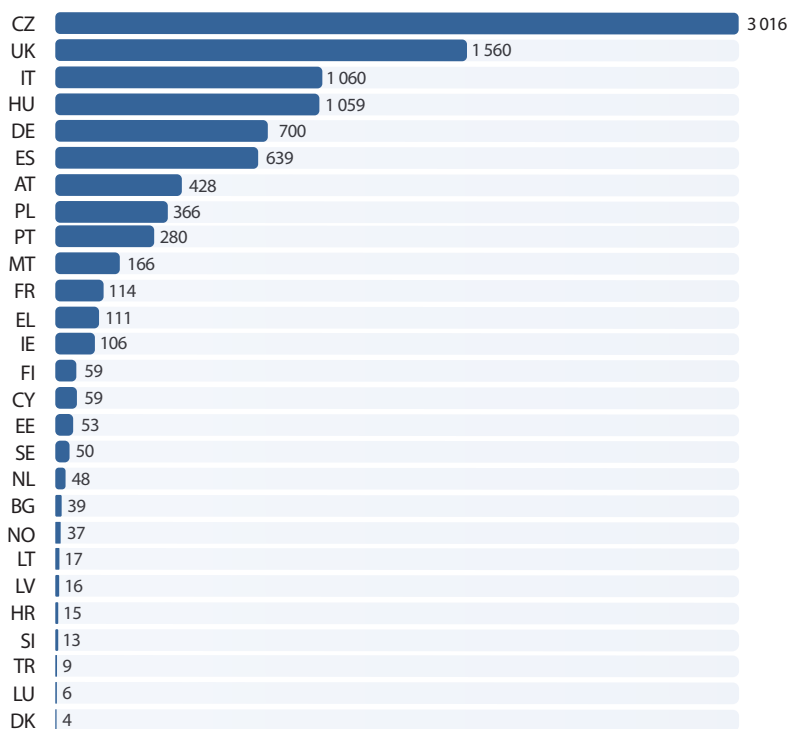
Výzva 2014 - 2018 Typ vysielajúcej školy/počet účastníkov

Zdroj: SAAIC – Národná agentúra programu Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu

Cieľovými krajinami zahraničnej stáže bolo za sledované obdobie **27 krajín** zapojených do programu Erasmus+. Účastníci absolvovali najčastejšie stáž v **Českej republike** (30,1 %). Nižšie percento žiakov sa zúčastnilo mobility v **Spojenom kráľovstve** (15,6 %), ďalej v **Taliansku** a **Maďarsku** (zhodne 10,6 %), v **Nemecku** (7 %), **Španielsku** (6,4 %) a v **Rakúsku** (4,6 %). Nasledujúci graf znázorňuje počty účastníkov v jednotlivých cieľových krajinách.

Výzva 2014 - 2018 Krajina stáže v zahraničí/počet účastníkov

Zdroj: SAAIC – Národná agentúra programu Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu

Vzdelávaciu mobilitu/stáž v rámci programu Erasmus+ mohli absolvovať žiaci alebo čerství absolventi v **podniku** alebo v **škole s praktickým vyučovaním** (v podniku alebo v inej relevantnej organizácii).

Mobility sa rozdeľovali na krátkodobé s trvaním od 2 týždňov do necelých 3 mesiacov a dlhodobé s trvaním od 3 mesiacov do 12 mesiacov. V realizovaných mobilitách z výzvy v r. 2014 – 2018 prevažovali **krátkodobé mobility v rozsahu do 20 dní**, ktoré boli preferované nielen školami, ale aj rodičmi žiakov SOŠ.

Prehľad trvania realizovaných mobilit z výzvy v r. 2014 - 2018

Trvanie mobility do (v dňoch)	Počet účastníkov
20	6 583
40	3 293
60	64
90	64
viac ako 90	26
spolu	10 030

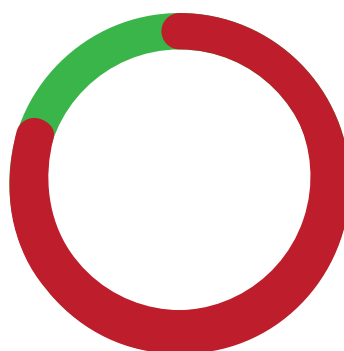
Zdroj: SAAIC – Národná agentúra programu Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu

INFORMOVANOSŤ ZAMESTNÁVATEĽOV O STÁŽACH ŽIAKOV SOŠ V ZAHRANIČÍ V RÁMCI ERASMUS+

V tejto časti dotazníkového prieskumu mali možnosť odpovedať na otázky aj respondenti, ktorí v posledných 5 rokoch nezamestnávali absolventov SOŠ.

Zo 68 respondentov, ktorí reagovali na otázky v tejto časti dotazníka, 77,9 % mali informácie/počuli o stážach v rámci Erasmus+ a 22,1 % respondentov sa vyjadrilo, že nemá tieto informácie.

Informovanosť zamestnávateľov o stážach žiakov SOŠ v rámci Erasmus+ (n = 68)

● 22,1% Nie
● 77,9% Áno

Medzi 68 respondentmi boli zastúpené všetky 4 kategórie organizácií z hľadiska veľkosti: 26,5 % mikropodnikov, zhodne 25 % malých aj veľkých podnikov a 23,5 % stredných podnikov. Miera informovanosti o stážach v rámci Erasmus+ v jednotlivých typoch podnikov sa pohybovala od 68,8 % v strednom podniku do 88,9 % v mikropodniku.

Vo vzorke respondentov boli zastúpení vo vyššom počte zamestnávateľa z odvetvia priemyselná výroba (19), ubytovacie a stravovacie služby (17) a vzdelávanie (8), ďalšie ekonomické odvetvia len v počte 4 a menej. Miera informovanosti zamestnávateľov o stážach v rámci Erasmus+ bola v odvetví vzdelávanie – 100 %, ubytovacie a stravovacie služby – 76,5 % a priemyselná výroba – 73,7 %.

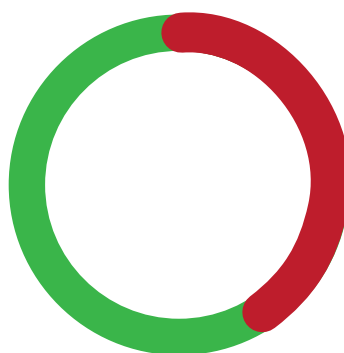
Z hľadiska sektoru, prevažovali respondenti zo súkromného sektoru 78 %, z verejného/štátneho sektoru odpovedalo na túto otázku 17,6 % a z neziskového sektoru 4,4 % respondentov. Miera informovanosti bola vysoká v neziskovom sektore (100 %) a vo verejnom/štátnom sektore (91,2 %), je však potrebné uviesť, že v týchto sektoroch boli nízke počty respondentov. 73,6 % respondentov zo súkromného sektoru sa vyjadrilo, že má informácie o stážach v rámci programu Erasmus+.

Ako sme uviedli vyššie, zo 68 respondentov, ktorí odpovedali na otázku, či počuli, resp. majú informácie o stážach žiakov SOŠ v zahraničí, organizovaných v rámci programu Erasmus+, sa 15 respondentov (22,1 %) vyjadrilo, že nemá tieto informácie. Šesť z týchto respondentov má záujem získať bližšie informácie o stážach žiakov SOŠ v rámci Erasmus+ a to najmä prostredníctvom zasielania newslettera o aktualitách v programe Erasmus+, prípadne web stránky programu Erasmus+.

Ďalej sme v dotazníkovom prieskume zisťovali, aký počet respondentov mali **priamu skúsenosť s absolventmi SOŠ, ktorí absolvovali stáž v rámci Erasmus+**.

Zo 48 respondentov, ktorí odpovedali na túto otázku, sa 47,9 % vyjadrilo kladne, t. j. mali vo svojom podniku/organizácii absolventov SOŠ, ktorí boli na stáži v zahraničí v rámci programu Erasmus+.

Skúsenosť zamestnávateľov s absolventmi SOŠ, ktorí absolvovali stáž v rámci Erasmus+ (n = 48)

● 52,1% Nie
● 47,9% Áno

Vo vzorke 48 respondentov, bolo zastúpenie podnikov podľa veľkosti nasledovné: mikropodniky – 31,3 %, malé podniky – 29,2 %, stredné podniky – 20,8 % a veľké podniky – 18,7 %.

Priamu skúsenosť s absolventmi SOŠ, ktorí boli na stáži v rámci Erasmus+, mali najmä zamestnávateľa z mikropodnikov – 73,3 %, takmer 60 % zamestnávateľov z malých podnikov, 40 % zo stredných podnikov. Z veľkých podnikov nemal žiaden zamestnávateľ priamu skúsenosť s absolventom SOŠ, ktorý bol na zahraničnej stáži v rámci Erasmus+. Je však dôležité uviesť, že na túto otázku odpovedalo v dotazníkovom prieskume len 9 zástupcov veľkých podnikov.

Zastúpenie respondentov podľa odvetví bolo podobné ako pri iných otázkach: priemyselná výroba – 29,2 % respondentov, ubytovacie a stravovacie služby – 27,1 % a vzdelávanie – 10,4 %. Priamu skúsenosť s absolventmi SOŠ, ktorí boli na stáži v rámci Erasmus+ mali najmä zamestnávateľa vo vzdelávaní (80 %) a v ubytovacích a stravovacích službách (61,5 %). Menej priamych skúseností s takýmito absolventami SOŠ sme zaznamenali u zamestnávateľov v priemyselnej výrobe (21,4 %).

Priamu skúsenosť s absolventami SOŠ – stážistami v rámci programu Erasmus+ uviedlo 62,5 % respondentov z verejného/štátneho sektoru, 50 % z neziskového sektoru a 45,9 % respondentov zo súkromného sektoru.

ROZVOJ KOMPETENCIÍ POČAS STÁŽE

V dotazníkovom prieskume sme zisťovali názory zamestnávateľov na **prínos stáží v zahraničí v rámci Erasmus+ pre rozvoj vybraných kompetencií**. Išlo o kompetencie, ktoré boli zaradené aj v úvodnej časti dotazníka, kde mali zamestnávateľia označiť vedomosti, zručnosti a osobnostné charakteristiky, ktoré považujú za dôležité pri výbere uchádzačov na pracovné pozície vhodné pre absolventov SOŠ. K nim sme doplnili kompetencie, ktoré označili respondenti dotazníkového prieskumu (pozri str. 9), ktorí absolvovali stáže v Erasmus+, za výrazne prínosné: spolupráca s ľuďmi z rôznych kultúr, ľahšie nadväzovanie kontaktov s inými ľuďmi, tolerantnosť a oboznámenie sa s činnosťou jednotlivých pracovísk.

Použili sme aj rovnakú škálu možných odpovedí, respondenti vyjadrili mieru súhlasu výberom jednej z 5 možností (súhlasím: úplne, veľmi, do istej miery, veľmi málo a vôbec). V prípade, že sa nevedeli vyjadriť, označili túto možnosť. Pri popise výsledkov používame zjednodušený model – odpovede *veľmi a úplne* sú označené za vysokú mieru súhlasu, odpovede *veľmi málo a vôbec* vyjadrujú nízku mieru súhlasu a odpovede *do istej miery* vyjadrujú čiastočný súhlas respondentov.

Nižšie analyzujeme názory 2 skupín respondentov; 14 respondentov, ktorí v posledných 5 rokoch zamestnávali absolventov SOŠ, ktorí absolvovali stáž v rámci Erasmus+ (skupina A), a 9 respondentov, ktorí uviedli, že mali skúsenosť s absolventmi SOŠ, ktorí sa zúčastnili stáže v rámci Erasmus+, avšak v posledných 5 rokoch nezamestnávali absolventov SOŠ (skupina B).

Z porovnania odpovedí týchto 2 skupín vyplýva, že zamestnávateľia v oboch skupinách považujú za najvyšší prínos stáží v rámci Erasmus+ rozvoj interkultúrnych zručností, a to schopnosť **spolupracovať s ľuďmi rôznych kultúr a ľahšie nadväzovať kontakty s inými ľuďmi**. Respondenti v oboch skupinách vyjadrili mieru súhlasu pri týchto dvoch kompetenciách v rozpätí 77,8 % – 88,9 %.

Respondenti sa tiež zhodli, že stáž v rámci Erasmus+ výrazne prispieva k rozvoju **špecifických odborných zručností**. V skupine A sa vyjadrilo úplne alebo veľmi súhlasím 78,6 % a v skupine B – 77,8 % respondentov.

Prínos stáže v zahraničí pre **rozvoj zručností v cudzom jazyku** vnímali pozitívnejšie zamestnávateľia v skupine A, a to 78,6 % respondentov v porovnaní s respondentmi v skupine B – 66,7 %.

Zahraničná stáž v rámci Erasmus+ má pozitívny dopad aj na rozvoj mäkkých zručností žiakov SOŠ: podporuje **schopnosť absolventov stáží pracovať v tíme**, rozvíja **komunikačné zručnosti** a prehľbuje **schopnosť rýchlo sa prispôsobiť zmenám**. Z výsledkov je zrejmé, že skupina A vnímala prínos stáže v zahraničí vo všetkých troch kompetenciách pozitívnejšie ako respondenti v skupine B.

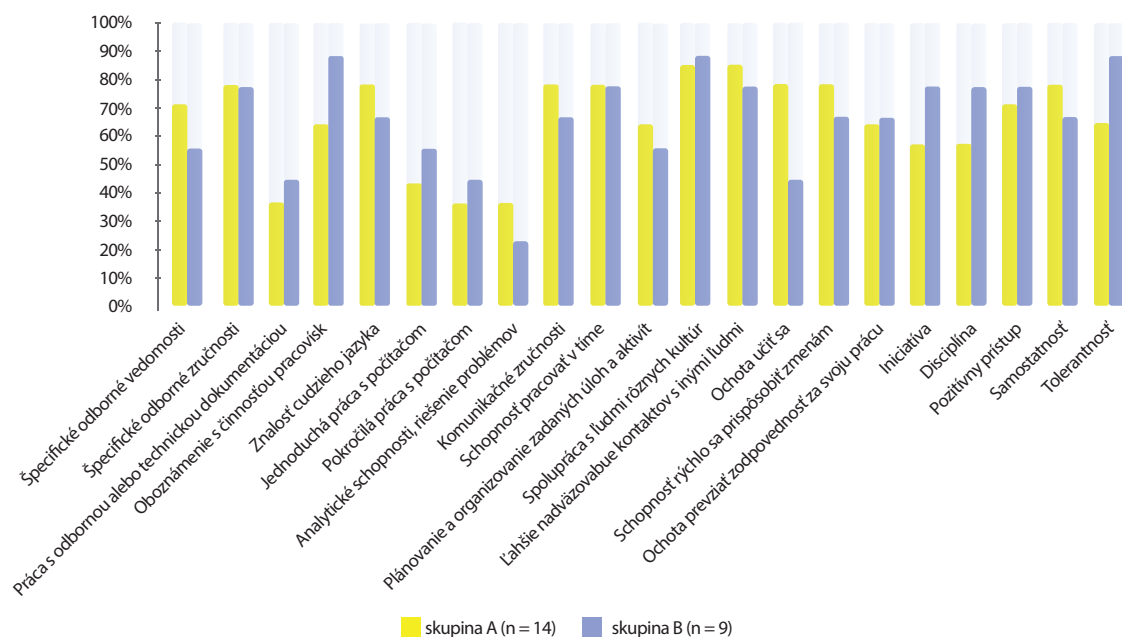
Obe skupiny respondentov sa vyjadrili, že vďaka stáži v rámci Erasmus+ si žiaci rozvíjajú **samostatnosť a pozitívny prístup**, respondenti vyjadrili mieru súhlasu od 66,7 % do 78,6 %.

Väčšie rozdiely sme zaznamenali vo vnímaní vplyvu stáží na rozvoj osobnostných charakteristík **tolerantnosť, iniciatíva a disciplína**. Respondenti skupiny B hodnotili dopad Erasmus+ pozitívnejšie. Na druhej strane v kompetencii **ochota učiť sa** vyjadrili respondenti v skupine A vyššiu mieru súhlasu (78,6 %) v porovnaní s respondentmi v skupine B (44,4 %).

Podľa názorov respondentov v oboch skupinách je nižší prínos stáží v rozvoji niektorých odborných zručností, a to v práci s odbornou a technickou dokumentáciou, rozvoji zručností programovania a analýzy dát, ako aj rozvoji analytických schopností a zručností riešenia problémov. Prínos stáží v rámci Erasmus+ pre rozvoj týchto kompetencií vníma 22,2 % – 44,4 % respondentov.

Prínos stáží v rámci Erasmus+ pre rozvoj kompetencií žiakov SOŠ Porovnanie: skupina A (n = 14); skupina B (n = 9)

Poznámka:

Údaje zahŕňajú respondentov, ktorí vyjadrili mieru súhlasu úplne alebo veľmi.

A = Respondenti, ktorí v posledných 5 rokoch zamestnávali absolventov SOŠ, ktorí absolvovali stáž v rámci Erasmus+.

B = Respondenti, ktorí mali skúsenosť s absolventmi SOŠ, ktorí absolvovali stáž v rámci Erasmus+, avšak ich nezamestnávali v posledných 5 rokoch.

Analyzovali sme tiež názory zamestnávateľov, ktorí počuli o stážach v rámci Erasmus+, avšak nemali skúsenosť s absolventmi SOŠ, ktorí boli na stáži v rámci Erasmus+, vyjadrovali svoje predpoklady, resp. očakávania, čo by stáže v rámci Erasmus+ mohli priniesť. V tejto vzorke bolo spolu 25 respondentov (skupina C). Ich názory sme porovnali so vzorkou 23 respondentov (skupina A + skupina B), ktorí mali skúsenosť s absolventmi SOŠ, ktorí absolvovali stáž v rámci Erasmus+. Uvedené porovnanie je v tabuľke nižšie.

Kompetencie	skupina A+B (n = 23)	skupina C (n = 25)
Špecifické odborné vedomosti	65,2%	28%
Špecifické odborné zručnosti	78,3%	36%
Práca s odbornou alebo tech.dokumentáciou	39,1%	16%
Oboznámenie s činnosťou pracovísk	73,9%	40%
Znalosť cudzieho jazyka	73,9%	76%
Jednoduchá práca s počítačom	47,8%	32%
Pokročilá práca s počítačom	39,1%	24%
Analytické schopnosti, riešenie problémov	30,4%	32%
Komunikačné zručnosti	73,9%	68%
Schopnosť pracovať v tíme	78,3%	60%
Plánovanie a organiz. zadaných úloh a aktivít	60,9%	36%
Spolupráca s ľuďmi z rôznych kultúr	87,0%	68%
Ľahšie nadväzovanie kontaktov s inými ľuďmi	82,6%	72%
Ochota učiť sa	65,2%	64%
Schopnosť rýchlo sa prispôsobiť zmenám	73,9%	68%
Ochota prevziať zodpovednosť za svoju prácu	65,2%	48%
Iniciatíva	65,2%	60%
Disciplína	65,2%	52%
Positívny prístup	73,9%	60%
Samostatnosť	73,9%	68%
Tolerantnosť	73,9%	68%

Poznámka:

Údaje zahŕňajú respondentov, ktorí vyjadrili mieru súhlasu úplne alebo veľmi.

Skupina (A+B): respondenti, ktorí mali skúsenosť s absolventmi SOŠ, ktorí absolvovali stáž v rámci Erasmus+, bez ohľadu na to, či ich zamestnávali alebo nezamestnávali.

Skupina C: respondenti, ktorí nemali skúsenosť s absolventmi SOŠ, ktorí absolvovali stáž v rámci Erasmus+.

Pri analýze dát sme si všimli aj vzťah medzi dvoma pohľadmi na kompetencie:

Kompetencie, ktoré považujú zamestnávateľa u absolventov SOŠ za dôležité pri výbere do zamestnania a aký je prínos stáží v zahraničí v rámci ERASMUS+ pre rozvoj týchto kompetencií u absolventov SOŠ.

Porovnanie týchto dvoch aspektov je v tabuľke nižšie.

Kompetencie	Dôležitosť kompetencie (n = 45)	Prínos stáží Erasmus+ pre rozvoj kompetencií (skupina A+B; n = 23)
Schopnosť pracovať v tíme	91,1%	78,3%
Pozitívny prístup	88,9%	73,9%
Disciplína	86,7%	65,2%
Ochota prevziať zodpovednosť za svoju prácu	86,7%	65,2%
Ochota učiť sa	84,5%	65,2%
Iniciatíva	80,0%	65,2%
Schopnosť rýchlo sa prispôbiť zmenám	80,0%	73,9%
Špecifické odborné zručnosti	80,0%	78,3%
Samostatnosť	77,8%	73,9%
Špecifické odborné vedomosti	75,6%	65,2%
Komunikačné zručnosti	71,1%	73,9%
Plánovanie a organiz. zadaných úloh a aktivít	57,8%	60,9%
Práca s odbornou alebo tech. dokumentáciou	48,9%	39,1%
Jednoduchá práca s počítačom	44,5%	39,1%
Znalosť cudzieho jazyka	42,2%	73,9%
Analytické schopnosti, riešenie problémov	40,0%	30,4%
Pokročilá práca s počítačom	26,7%	39,1%

Poznámka:

V tabuľke nie sú uvedené 4 kompetencie, ktoré sú špecifické pre stáže v zahraničí v rámci Erasmus+ a neboli zaradené medzi kľúčové kompetencie, na dôležitosť ktorých sme sa pýtali zamestnávateľov.

Údaje zahŕňajú respondentov, ktorí vyjadrili mieru súhlasu úplne alebo veľmi.

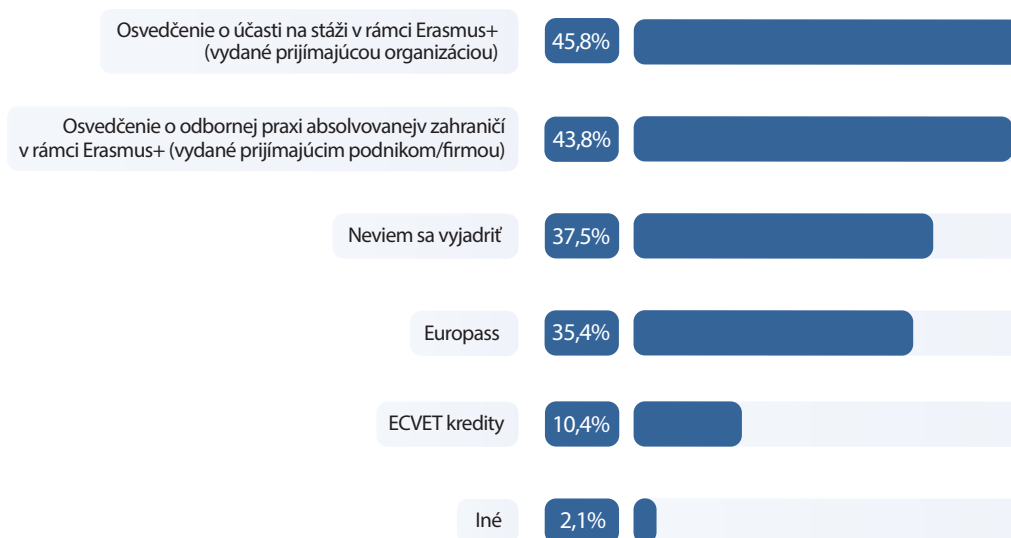
VÝZNAM DOKUMENTOV POTVRDZUJÚCICH ÚČASŤ NA STÁŽI

V dotazníkovom prieskume sme zisťovali názory zamestnávateľov, ktoré osvedčenia o absolvovaní stáže v rámci Erasmus+ sú užitočné v ďalšej profesionálnej kariére absolventov SOŠ.

V online dotazníku mali respondenti možnosť označiť ľubovoľný počet zo 6 možností, s rovnakou váhou, bez uplatnenia princípu vyššej dôležitosti.

Z celkového počtu 48 respondentov, považuje takmer polovica zamestnávateľov za užitočné osvedčenie o účasti na stáži v rámci Erasmus+, vydané prijímajúcou organizáciou (45,8 %), a osvedčenie o odbornej praxi absolvovanej v zahraničí v rámci Erasmus+, vydané prijímajúcim podnikom/firmou (43,8 %). Viac ako tretina respondentov považuje za užitočný Europass (35,4 %). Užitočnosť ECVET kreditov pre ďalšiu profesionálnu kariéru absolventa SOŠ označilo 10,4 % respondentov. Je tiež potrebné konštatovať, že pomerne vysoký počet respondentov (37,5 %) označil možnosť neviem sa vyjadriť.

Význam dokumentov potvrdzujúcich účasť na stáži v rámci Erasmus+ (n = 48)

Z analýzy odpovedí 23 respondentov (z celkovej vzorky 48 respondentov), ktorí mali priamu skúsenosť s absolventmi stáží v rámci Erasmus+ vyplýva, že títo zamestnávatelia považujú za veľmi užitočné najmä osvedčenie o účasti na stáži v rámci Erasmus+, vydané prijímajúcou organizáciou (60,9 %) a Europass (52,2 %).

Vplyv stáže na budúce kariérne smerovanie absolventov SOŠ

Aký je podľa názoru zamestnávateľov prínos stáže v rámci Erasmus+ pre budúcu kariéru absolventa SOŠ? Pomáha získať účastníkom stáží väčší rozhľad o kariérnych možnostiach, ich profesijnom smerovaní pri hľadaní práce po absolvovaní SOŠ? Je pridanou hodnotou v ich budúcom kariérnom raste?

Odpovede na tieto otázky sme zisťovali v dotazníkovom prieskume prostredníctvom 5 tvrdení, pričom respondenti vyjadrili mieru súhlasu s tvrdením výberom jednej z 5 možností (súhlasím: úplne, veľmi, do istej miery, veľmi málo a vôbec). Pri popise výsledkov uplatňujeme zjednodušený model – odpovede *veľmi a úplne* popisujeme ako vysokú mieru súhlasu, odpovede *veľmi málo a vôbec* vyjadrujú nízku mieru súhlasu a odpovede *do istej miery* vyjadrujú čiastočný súhlas respondentov.

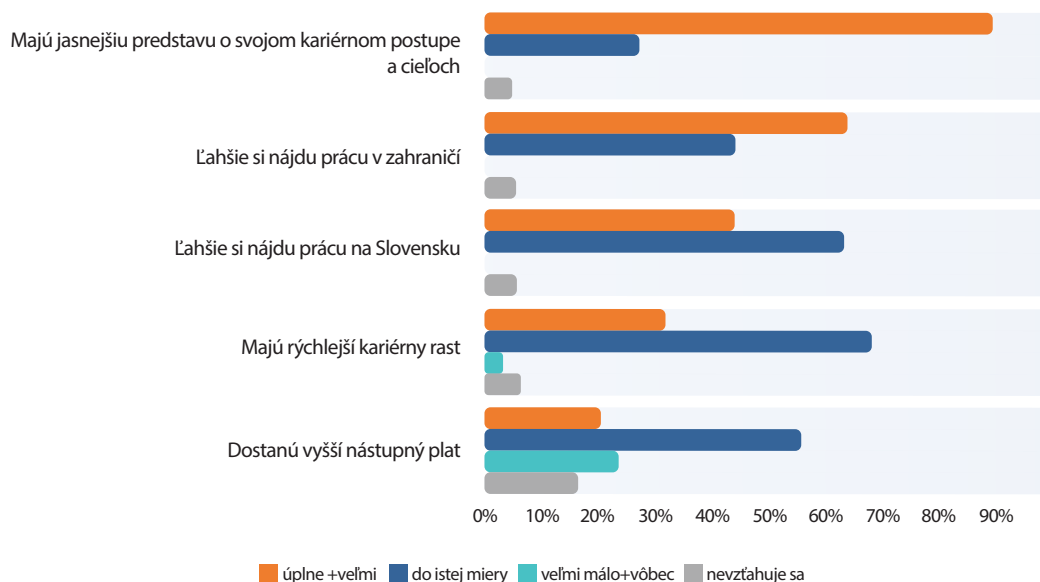
Zo 48 respondentov sa 75 % vyjadrilo, že absolventi SOŠ, ktorí počas štúdia absolvovali stáž v rámci Erasmus+, majú jasnejšiu predstavu o svojom kariérnom postupe a cieľoch. Podľa názoru 54,2 % zamestnávateľov si ľahšie nájdu prácu v zahraničí.

Nižšie percento respondentov – 39,6 % (označili mieru súhlasu úplne alebo veľmi) je presvedčených, že títo absolventi SOŠ si ľahšie nájdu prácu na Slovensku; ďalších 54,2 % zamestnávateľov označilo odpoveď do istej miery.

Výrazný prínos stáží pre rýchlejší kariérny rast účastníkov stáží označilo 27,1 % zamestnávateľov, ďalších 60,4 % respondentov označilo čiastočný prínos stáží v tejto oblasti.

Z odpovedí respondentov ďalej vyplýva, že vnímajú nízku koreláciu medzi účasťou na stáži v rámci Erasmus+ a vyšším nástupným platom absolventa SOŠ – s týmto tvrdením súhlasilo 14,6 % respondentov, 52,1 % súhlasilo do istej miery.

Prínos stáží v rámci Erasmus+ pre budúcu kariéru absolventov SOŠ (n = 48)

Z porovnania odpovedí 23 respondentov (z celkovej vzorky 48 respondentov), ktorí mali priamu skúsenosť s účastníkmi stáží v rámci Erasmus+ vyplýva, že títo zamestnávatelia vnímajú výrazný prínos stáží v troch oblastiach: absolventi SOŠ, ktorí absolvovali stáž v rámci Erasmus+ majú jasnejšiu predstavu o svojom kariérnom postupe a cieľoch (78,3 %), ľahšie si nájdu prácu v zahraničí (69,6 %), ako aj na Slovensku (60,9 %). V tejto skupine respondentov sme tiež zaznamenali vyššie percento súhlasu s tvrdením, že účasť na stáži v rámci Erasmus+ má dopad na rýchlejší kariérny rast účastníkov – 43,5 % vyjadrilo mieru súhlasu úplne alebo veľmi a ďalších 47,8 % zamestnávateľov vníma čiastočný prínos stáží v tejto oblasti.

PODNETY ZAMESTNÁVATEĽOV

V závere dotazníka mali respondenti možnosť vyjadriť svoje návrhy, podnety pre zlepšenie stáží žiakov SOŠ v rámci programu Erasmus+. Nižšie uvádzame prepis týchto odpovedí:

„Plne podporujem účasť študentov na zahraničných stážach v rámci Erasmus+ a na zahraničných stážach všeobecne, ktoré sú nepochybne veľkým prínosom pre účastníkov stáží, a nie menej aj pre vysielajúcu školu.“

„Stáže v zahraničí sú pre absolventov i zamestnávateľov veľmi dôležité. Možno menej byrokracie by uvítali všetci.“

„Pred vycestovaním na odbornú stáž odporúčame zlepšiť ovládanie odbornej terminológie študentov v cudzom jazyku v ich budúcej profesii.“

„Podporujem stáže, bolo by optimálne, keby ich absolvovalo čo najviac žiakov SOŠ.“

„V našom odvetví - hotelierstvo - sú stáže v zahraničí pre študentov nevyhnutným doplnkom teoretického vzdelávania a praxe v hoteloch na Slovensku.“

„Podporujeme aktivitu školy, aby vysielala žiakov na odborné stáže, aby získali skúsenosti.“

„Študenti, ktorí absolvujú prax v zahraničí a na Slovensku, sú pre zamestnávateľa zaujímavejší. Pre hotelové akadémie z nášho pohľadu je najväčšou devízou prax v zahraničí a na Slovensku o to viac, nakoľko majú autentické zážitky priamo v praxi a vidia ako sa riešia situácie s klientmi. Študenti sú samostatnejší, odvážnejší, vedia sa v tíme prispôbiť, majú lepšie návyky a čo je pre hotelový segment dôležité, sú komunikatívnejší.“

SÚHRN

Cieľom tejto štúdie je priblížiť očakávania zamestnávateľov od uchádzačov o zamestnanie z radov absolventov SOŠ v kontexte nadobúdania zručností v medzinárodnom prostredí a najmä v rámci programu Erasmus+. Štúdia prináša názory zamestnávateľov na kompetencie, ktoré očakávajú od čerstvých absolventov SOŠ (ďalej len absolventov SOŠ), a hodnotenie úrovne týchto kompetencií, informovanosť zamestnávateľov, či uchádzači o zamestnanie absolvovali počas štúdia na SOŠ stáž v zahraničí, analyzuje ktoré typy stáží v zahraničí považujú zamestnávatelia za najprínosnejšie, osobitne vo vzťahu k mobilitám žiakov SOŠ v rámci programu Erasmus+.

Názory zamestnávateľov sme zisťovali prostredníctvom dotazníkového prieskumu, na ktorý reagovalo spolu 85 respondentov. Primárnou cieľovou skupinou s ohľadom na sledované aspekty v prieskume boli 59 respondenti, ktorí zamestnávajú alebo v priebehu posledných 5 rokov zamestnávali čerstvých absolventov SOŠ bez praxe. Najviac respondentov pôsobilo v priemyselnej výrobe (30,5 %), ďalej v ubytovacích a stravovacích službách (23,7 %), a v odvetví zdravotníctvo a sociálna pomoc (13,6 %), pričom viac ako 80 % z týchto zamestnávateľov sa zaradilo do súkromného sektoru. Z hľadiska veľkosti podnikov/organizácií bolo zastúpenie zamestnávateľov vcelku vyvážené, 32,2 % veľkých podnikov, 25,4 % mikropodnikov, 22 % malých podnikov a 20,3 % stredných podnikov.

S cieľom získať širší pohľad zamestnávateľov na absolventov SOŠ sme zisťovali aké sú podľa ich názoru **očakávania absolventov SOŠ pri hľadaní zamestnania**. Odpovede zamestnávateľov sme porovnali s odpoveďami absolventov SOŠ - účastníkov stáží v rámci Erasmus+, ktorí boli v období realizácie prieskumu zamestnaní a zároveň neštudovali na strednej alebo vysokej škole. Tieto zistenia sme čerpali z prieskumu, ktorý realizovala Národná agentúra v r. 2018 - 2019. Zamestnávatelia aj absolventi SOŠ sa zhodli, že pri hľadaní zamestnania by chceli mať absolventi SOŠ dobre platenú prácu, prácu na plný úväzok, blízko miesta, kde absolvent býva, v tej istej oblasti ako študoval/a na SOŠ. Absolventi SOŠ priradili vysokú dôležitosť aj ďalším preferenciám: aby im práca umožnila získať nové vedomosti a zručnosti, rovnováhu medzi súkromným a pracovným životom, tiež očakávajú pokojnú a nestresujúcu prácu.

Ku kompetenciám, ktoré požadujú pri výbere uchádzačov na pracovné pozície vhodné pre absolventov SOŠ, sa vyjadrilo 45 respondentov, ktorí zamestnávajú alebo v posledných 5 rokoch zamestnávali absolventov SOŠ. **Za veľmi dôležité** označili títo zamestnávatelia viaceré mäkké zručnosti a osobnostné charakteristiky absolventov SOŠ - schopnosť uchádzača pracovať v tíme, schopnosť rýchlo sa prispôbiť zmenám, pozitívny prístup, disciplínu, ochotu prevziať zodpovednosť za svoju prácu, ochotu učiť sa a iniciatívu. Z ponuky 5 odborných zručností označili respondenti za veľmi dôležité špecifické odborné zručnosti.

V štúdiu sú analyzované špecifiká v odvetví priemyselná výroba a ubytovacie a stravovacie služby, ktorých respondenti mali vyššie zastúpenie v celkovej vzorke respondentov, a to vo vzťahu k požadovaným kompetenciám.

V odvetví priemyselná výroba zaradili zamestnávatelia medzi veľmi dôležité kompetencie špecifické odborné vedomosti (75 %) a vyššiu dôležitosť prikladajú aj analytickým schopnostiam (53,3 %) a práci s odbornou a technickou dokumentáciou (60 %), v porovnaní so zamestnávateľmi z odvetvia ubytovacích a stravovacích služieb. Za menej dôležité označili znalosť cudzích jazykov (len 13,3 % respondentov vyjadrilo mieru súhlasu úplne alebo veľmi) na rozdiel od 42,2 % respondentov, ktorí zamestnávajú uchádzačov v ubytovacích a stravovacích službách. V porovnaní so zamestnávateľmi z odvetvia ubytovacích a stravovacích služieb, nižšiu dôležitosť priradili aj komunikačným zručnostiam.

Zaujímavé boli aj zistenia z porovnania vnímania dôležitosti danej kompetencie a hodnotenia jej úrovne zo strany zamestnávateľov. Vo väčšine kompetencií, ktoré označili zamestnávatelia v odvetví priemyselná výroba ako aj v odvetví ubytovacie a stravovacie služby za veľmi dôležité, hodnotili ich úroveň u absolventov SOŠ stupňom 3, t. j. priemerná úroveň.

V dotazníkovom prieskume sme zaradili aj otázky, ktoré sa týkali **informovanosti zamestnávateľov o štúdiu/stáži uchádzača v zahraničí** ako aj zdrojoch, z ktorých sa dozvedajú tieto informácie.

Zo 45 respondentov, ktorí zamestnávajú alebo v posledných 5 rokoch zamestnávali absolventov SOŠ, sa viac ako dve tretiny počas výberového konania zaujímali, či uchádzač absolvoval štúdium alebo časť štúdia v zahraničí. Za najčastejší zdroj informácií označili životopis uchádzača, osobný pohovor s uchádzačom a motivačný list, a požadujú tiež priložiť k žiadosti o zamestnanie certifikát o absolvovaní štúdia/stáže v zahraničí. Viac ako 80 % týchto respondentov zároveň potvrdila, že absolventi SOŠ - uchádzači o zamestnanie ich proaktívne informujú o absolvovanom štúdiu/stáži v zahraničí.

Zaujímalo nás, aký je názor zamestnávateľov na **pridanú hodnotu jednotlivých foriem štúdia/stáže v zahraničí**. 89,7 % zamestnávateľov vníma vysokú pridanú hodnotu odborného výcviku v podniku/firme v trvaní 6 – 8 týždňov, 82,8 % respondentov hodnotilo pozitívne prínos ďalších dvoch foriem stáží v zahraničí, a to absolvovanie krátkodobej odbornej stáže v zahraničí, napr. odborné vzdelávanie na partnerskej SOŠ v trvaní 2 – 3 týždne, alebo absolvovanie krátkodobého odborného výcviku v podniku/firme v zahraničí v trvaní 2 – 3 týždne. 75,9 % zamestnávateľov považuje za prínosné aj absolvovanie 1-ročného štúdia na SOŠ v zahraničí.

V ďalšej časti štúdie sme sa zamerali na **informovanosť zamestnávateľov o stážach žiakov SOŠ v zahraničí v rámci programu Erasmus+ a ich názory na prínos týchto stáží v rozvoji vybraných kompetencií a budúcu kariéru absolventov SOŠ**.

48 respondenti mali informácie/počuli o stážach v rámci Erasmus+. Pri analýze **prínosu stáží pre rozvoj vybraných kompetencií** sme sa zamerali na názory 2 skupín respondentov; 14 respondentov, ktorí v posledných 5 rokoch zamestnávali absolventov SOŠ, ktorí absolvovali stáž v rámci Erasmus+ (skupina A), a 9 respondentov, ktorí uviedli, že mali skúsenosť s absolventmi SOŠ, ktorí sa zúčastnili stáže v rámci Erasmus+, avšak v posledných 5 rokoch nezamestnávali absolventov SOŠ (skupina B).

Zamestnávatelia v oboch skupinách považujú za najvyšší prínos stáží v rámci Erasmus+ rozvoj interkultúrnych zručností, a to schopnosť spolupracovať s ľuďmi rôznych kultúr a ľahšie nadväzovať kontakty s inými ľuďmi, pričom vyjadrili mieru súhlasu pri týchto dvoch kompetenciách v rozpätí 77,8 % – 88,9 %. Respondenti sa tiež zhodli, že stáž v rámci Erasmus+ výrazne prispieva k rozvoju špecifických odborných zručností. V skupine A sa vyjadrilo úplne alebo veľmi súhlasím 78,6 % a v skupine B – 77,8 % respondentov. Prínos stáže v zahraničí pre rozvoj zručností v cudzom jazyku vnímali pozitívnejšie zamestnávatelia v skupine A, a to 78,6 % respondentov v porovnaní s respondentmi v skupine B – 66,7 %. Zahraničná stáž v rámci Erasmus+ má pozitívny dopad aj na rozvoj mäkkých zručností žiakov SOŠ: podporujú schopnosť absolventov stáží pracovať v tíme, rozvíja komunikačné zručnosti a prehľbuje schopnosť rýchlo sa prispôbiť zmenám. Z výsledkov je zrejmé, že skupina A vnímala prínos stáže v zahraničí vo všetkých troch kompetenciách pozitívnejšie ako respondenti v skupine B. Obe skupiny respondentov sa vyjadrili, že vďaka stáži v rámci Erasmus+ si žiaci rozvíjajú samostatnosť a pozitívny prístup, respondenti vyjadrili mieru súhlasu od 66,7 % do 78,6 %.

Väčšie rozdiely sme zaznamenali vo vnímaní vplyvu stáží na rozvoj osobnostných charakteristík tolerancie, iniciatívy a disciplíny. Respondenti skupiny B hodnotili dopad Erasmus+ pozitívnejšie. Na druhej strane v kompetencii ochota učiť sa vyjadrili respondenti v skupine A vyššiu mieru súhlasu (78,6 %) v porovnaní s respondentmi v skupine B (44,4 %).

Podľa názorov respondentov v oboch skupinách je nižší prínos stáží v rozvoji niektorých odborných zručností, a to v práci s odbornou a technickou dokumentáciou, rozvoji zručností programovania a analýzy dát, ako aj rozvoji analytických schopností a zručností riešenia problémov. Prínos stáží v rámci Erasmus+ pre rozvoj týchto kompetencií vníma 22,2 % – 44,4 % respondentov.

V dotazníkovom prieskume sme zisťovali názory zamestnávateľov, ktoré **osvedčenia o absolvovaní stáže v rámci Erasmus+ sú užitočné v ďalšej profesionálnej kariére absolventov SOŠ**.

Z celkového počtu 48 respondentov, považuje takmer polovica zamestnávateľov za užitočné osvedčenie o účasti na stáži v rámci Erasmus+, vydané prijímajúcou organizáciou (45,8 %), a osvedčenie o odbornej praxi absolvovanej v zahraničí v rámci Erasmus+, vydané prijímajúcim podnikom/firmou (43,8 %). Viac ako tretina respondentov považuje za užitočný Europass (35,4 %). Užitočnosť ECVET kreditov pre ďalšiu profesionálnu kariéru absolventa SOŠ označilo 10,4 % respondentov. Z analýzy odpovedí 23 respondentov (z celkovej vzorky 48 respondentov), ktorí mali priamu skúsenosť s absolventmi stáží v rámci Erasmus+ vyplýva, že títo zamestnávatelia považujú za veľmi užitočné najmä osvedčenie o účasti na stáži v rámci Erasmus+, vydané prijímajúcou organizáciou (60,9 %) a Europass (52,2 %).

Aký je podľa názoru zamestnávateľov **prínos stáže v rámci Erasmus+ pre budúcu kariéru absolventa SOŠ**? Zo 48 respondentov sa 75 % vyjadrilo, že absolventi SOŠ, ktorí počas štúdia absolvovali stáž v rámci Erasmus+, majú jasnejšiu predstavu o svojom kariérom postupe a cieľoch. Podľa názoru 54,2 % zamestnávateľov si ľahšie nájdu prácu v zahraničí. Nižšie percento respondentov – 39,6 % je presvedčených, že títo absolventi SOŠ si ľahšie nájdu prácu na Slovensku, ďalších 54,2 % respondentov označilo odpoveď do istej miery. Výrazný prínos stáží pre rýchlejší kariérny rast účastníkov stáží označilo 27,1 % zamestnávateľov, ďalších 60,4 % respondentov označilo čiastočný prínos stáží v tejto oblasti.

Z porovnania odpovedí 23 respondentov, ktorí mali priamu skúsenosť s účastníkmi stáží v rámci Erasmus+ vyplýva, že títo zamestnávatelia vnímajú výrazný prínos stáží v troch oblastiach: absolventi SOŠ, ktorí absolvovali stáž v rámci Erasmus+ majú jasnejšiu predstavu o svojom kariérom postupe a cieľoch (78,3 %), ľahšie si nájdu prácu v zahraničí (69,6 %), ako aj na Slovensku (60,9 %). V tejto skupine respondentov sme tiež zaznamenali vyššie percento súhlasu s tvrdením, že účasť na stáži v rámci Erasmus+ má dopad na rýchlejší kariérny rast účastníkov – 43,5 % vyjadrilo mieru súhlasu úplne alebo veľmi a ďalších 47,8 % zamestnávateľov vníma čiastočný prínos stáží v tejto oblasti.

Prínos odborného výcviku a odbornej praxe žiakov SOŠ v zahraničí je veľmi výstižne vyjadrený slovami jedného z respondentov nášho prieskumu:

„Študenti, ktorí absolvujú prax v zahraničí a na Slovensku, sú pre zamestnávateľa zaujímavejší. Pre hotelové akadémie z nášho pohľadu je najväčšou devízou prax v zahraničí a na Slovensku o to viac, nakoľko majú autentické zážitky priamo v praxi a vidia ako sa riešia situácie s klientmi. Študenti sú samostatnejší, odvážnejší, vedia sa v tíme prispôbiť, majú lepšie návyky a čo je pre hotelový segment dôležité, sú komunikatívnejší.“

ODPORÚČANIA

Cieľom odporúčania je dosiahnuť skvalitnenie realizácie stáží v zahraničí, osobitne v rámci programu Erasmus+ , zvýšiť mieru ich prínosu pre cieľný rozvoj kompetencií, ktoré sú požadované u absolventov SOŠ na trhu práce v Slovenskej republike.

Na úrovni Národnej agentúry Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu:

- Informovať zástupcov zamestnávateľov, zamestnávateľských zväzov, združení, vysielajúce inštitúcie z radov SOŠ o výstupoch tejto štúdie s využitím viacerých komunikačných kanálov, napr. informačných seminárov národnej agentúry pre príjemcov, neformálnych ako aj cieľných stretnutí so zástupcami zamestnávateľov a zamestnávateľských zväzov, združení, prostredníctvom sociálnych sietí a pod.

- Priebežne podporovať diskusiu zástupcov zamestnávateľov, zamestnávateľských zväzov, združení vysielajúcich inštitúcií k nasledovným oblastiam:

očakávaniam a potrebám zamestnávateľov vo vzťahu k rozvoju kompetencií žiakov SOŠ počas odborných stáží v zahraničí v rámci programu Erasmus+;

možnostiam vzájomného dopĺňania praktického vyučovania na Slovensku a odborných stáží v zahraničí s cieľom poskytovať žiakom kvalitné základy v špecifických odborných zručnostiach.

- Priebežne informovať zástupcov zamestnávateľov, zamestnávateľských zväzov, združení o aktivitách Národnej agentúry, zamerať sa na tie aktivity, ktoré prispievajú k cieľnému kariérnemu smerovaniu účastníkov – žiakov a ich ľahšiemu uplatneniu na trhu práce v SR, propagovať najmä príklady dobrej praxe.

Na úrovni vysielajúcich inštitúcií:

- Zamerať sa vo fáze prípravy, realizácie a vyhodnotenia stáží v zahraničí na rozvoj kľúčových kompetencií účastníkov stáží požadovaných na trhu práce, a to najmä:

usilovať sa o spoluprácu s hostiteľskými inštitúciami, ktoré ponúkajú konkrétne odborné pracovné činnosti na celé obdobie stáže, s kvalitným materiálno-technickým vybavením, odborne zdatnými mentormi/supervízormi;

zaradiť do prípravných stretnutí pred realizáciou stáží diskusiu s účastníkmi stáží o konkrétnych vedomostiach a zručnostiach, ktoré si budú rozvíjať, možnostiach ich využitia v reálnom pracovnom živote;

realizovať individuálnu spätnú väzbu s účastníkmi po ukončení stáže, definovať pokrok, ktorý dosiahli v rozvoji odborných zručností a vedomostí, mäkkých zručností, jazykových a interkultúrnych kompetencií, aj s možným využitím v ich ďalšom kariérnom smerovaní.

ZOZNAM SKRATIEK

KA1	Kľúčová akcia 1 – Vzdelávacia mobilita jednotlivcov
NA	Národná agentúra Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu
OVP	Odborné vzdelávanie a príprava
SAAIC	Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu
SOŠ	Stredná odborná škola

Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu
Národná agentúra programu Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu

Križkova 9
811 04 Bratislava
www.erasmusplus.sk